

Algemene Rekenkamer Curaçao

Aan de Voorzitter en leden
van de Staten van Curaçao
Wilhelminaplein 4
Alhier

Uw nummer:

Uw brief van:

Ons nummer:
058/12/CUR

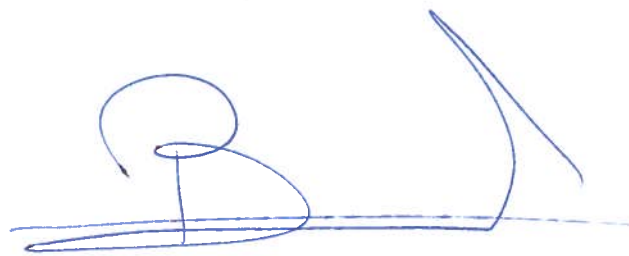
Willemstad, 31 oktober 2012

Onderwerp:
Rapport Toezicht Centrale Bank
Van Curaçao en Sint Maarten

Hierbij biedt de Algemene Rekenkamer Curaçao uw College het definitief rapport aan,
bevattende de uitkomsten van het onderzoek Toezicht Centrale Bank van Curaçao en
Sint Maarten.

K.E. Ersilia RA
Secretaris

F.H. Breedijk
Voorzitter

RAPPORT

Toezicht Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

Algemene Rekenkamer Curaçao

Rapport Toezicht Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

1	INLEIDING	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Het onderzoek van de Kamer	2
1.2.1	Doorlooptijd van het onderzoek	2
1.2.2	Beperking	3
1.2.3	Onderzoeksvragen	5
1.2.4	Normen	5
2	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Hoofdconclusies	6
2.3	Aanbevelingen	8
3	WET- EN REGELGEVING	8
3.1	Het Bank-statuut	8
3.2	Landsverordening Toezicht Bank- en Kredietwezen 1994 (LvTKK)	10
3.3	Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf 1990 (LvTV)	10
3.4	Ontwerp Landsverordening Harmonisatie wetgeving	10
4	HET TOEZICHT DOOR DE BANK	12
4.1	Organisatorische randvoorwaarden	12
4.1.1	Onafhankelijkheid en functiescheiding (beleid, regelgeving, uitvoering en advies)	12
4.1.2	Structuur	12
4.1.3	Deskundigheid personeel	13
4.1.4	Integriteit en onpartijdigheid	13
4.1.5	Kwaliteitsborging	14
4.1.6	Planning en controle	15
4.1.7	Toezichtbeleid en meerjarig kader	16
4.1.8	Jaarplan	16
4.1.9	Risico- en marktanalyse	16
4.1.10	Beoordelingscriteria	18
4.1.11	Informatieverzameling	20
4.1.12	Oordeelsvorming en besluitvorming	21
4.1.13	Interventies	22
4.1.14	Voorlichting	22
4.1.15	(Int.) samenwerking met andere toezichthouders	23
4.1.16	Output	23
4.1.17	Effecten	23
4.1.18	Jaarrekening en jaarverslag	24
4.1.19	Stakeholdersdialoog	24
4.2	Het verstrekken van leningen en herverzekering	25
5	TOEZICHT OP DE BANK	26
5.1	Ministeriële verantwoordelijkheid	26
5.1.1	Systeemverantwoordelijkheid van de ministers van Financiën	26
5.1.2	Bevoegdheden van de ministers van Financiën	27
5.2	Overige bevindingen	29
5.3	Verantwoording over het toezicht door de Bank	30
5.3.1	Informatie in de jaarverslagen van de Bank	30
5.3.2	De uitkomsten van het onderzoek dat is uitgevoerd door het International Monetary Fund (IMF)	32
5.3.3	De uitkomsten van de beoordeling dat is uitgevoerd door de International Association of Insurance Supervisors (IAIS)	33
6	REGELS TEN AANZIEN VAN SAMENLOOP VAN FUNCTIES BUITEN DE BANK, WAARAAN DE DIRECTEUR, DE DIRECTIELEDEN EN DE MEDEWERKERS ZICH MOETEN HOUDEN	33
7	PENSIOENVERZEKERING PRESIDENT	34
8	OBLIGATIELENING AQUALECTRA	34
9	FINANCIEEL BEHEER BANK	36
10	BESTUURLIJKE REACTIE EN NAWOORD ALGEMENE REKENKAMER	38
10.1	Reactie van de Bank	38
10.2	Nawoord Algemene Rekenkamer	38

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Op 7 juni 2011 heeft de Algemene Rekenkamer Curaçao (de Kamer) van de voorzitter van de Staten van Curaçao een schriftelijk verzoek ontvangen om een onderzoek te doen bij de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (de Bank) overeenkomstig de motie die op 31 mei 2011 door de Staten is aangenomen. In de motie (motie II) wordt gevraagd:

- *Aserka Kontrolaria General di Kòrsou ku e petishon pa ehekutá un investigashon profundo, hasiendo uso di su outoridat i tareanan konforme Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao, relashoná ku e sistema di supervishon ku Banko Sentral ta apliká riba institutonan finansiero (partikularmente e portafolio di fiananan otorgá) i di seguro (partikularmente riba e aspekto di e asina yama 'herverzekering'), inkluyendo e reglanan ku Banko Sentral (direktor, gerensia i empleadonan) tin ku atené su mes na dje den e kuadro aki i den e kuadro di funshonamentu di kada empleado na Banko Sentral (inkluyendo okupashon di otro funshon pafó di e Banko Sentral).*
- *Aserka Kontrolaria General di Kòrsou ku e petishon pa ehekutá un investigashon profundo relashoná ku seguro(nan) di penshun di direktor di Banko Sentral. Aserka Kontrolaria General di Kòrsou tambe ku e petishon pa ehekutá un investigashon profundo di e proseduranan ku a sigui relashoná ku e emishon di bono di e kompania di awa i elektrisidat "Aqualectra" den kual Banko Sentral di Antia den e kaso aki tambe a fungí tantu komo agensia i kumprado di e bononan.*

1.2 Het onderzoek van de Kamer

1.2.1 Doorlooptijd van het onderzoek

De doorlooptijd van het onderzoek heeft meer dan 12 maanden geduurd. De Kamer is van mening dat dit onnodig lang was. Door de Kamer was een kortere doorlooptijd gepland. De informatievergaring is door de Kamer voortvarend opgepakt. De informatieverstrekking door de Bank verliep niet vlot. Onderstaand overzicht laat het aantal weken zien dat ligt tussen het moment van het stellen van de vragen door de Kamer en de beantwoording daarvan door de Bank. De Kamer heeft tussentijds regelmatig geïnformeerd naar de stand van zaken.

	Onderwerp	Datum verzoek	Datum ontvangst	Doorlooptijd in weken
1.	Integriteit, bank-statuut en interne controleafdeling	28-06-2011	27-09-2011	13
2.	Opzet en werking toezicht op het bank- en kredietwezen	06-07-2011	01-09-2011	8
3.	Opzet en werking toezicht op het verzekeringsbedrijf	06-07-2011	01-09-2011	8
4.	Aanvullende vragen inzake: - Geheimhouding - Bank- en kredietwezen - Verzekeringsbedrijf - Integriteit - Lening Aqualectra	20-10-2011	21-12-2011	9

	Onderwerp	Datum verzoek	Datum ontvangst	Doorlooptijd in weken
5.	Aanvullende vragen inzake: - Toezichtvisie - Monitoring implementatie aanbevelingen IMF - Jaarrekening 2010 - Toezicht marktgedrag	20-12-2011	Ten tijde van het schrijven van dit rapport geen antwoord ontvangen.	
6.	Medewerking van de externe accountant van de Bank	14-02-2012	Ten tijde van het schrijven van dit rapport geen antwoord ontvangen.	

De Kamer merkt hierbij nog op dat de Kamer voor het eerst op 27 september 2011 en vervolgens op 21 december 2011 in de gelegenheid werd gesteld om bepaalde door de Bank niet geheim geachte informatie ter inzage te krijgen. Omdat de documenten die de Kamer op 31 januari 2012 heeft ingezien, door de Bank als niet-geheim zijn aangemerkt, heeft de Kamer verzocht haar kopieën van de documenten te verstrekken. **Ondanks meerdere verzoeken, heeft de Kamer deze kopieën niet ontvangen. Voorts merkt de Kamer op dat zij tot op heden nog geen inzage heeft gekregen in alle door de Bank als niet-geheim beschouwde documenten.**

Volledigheidshalve zij vermeld dat de Kamer op 29 november 2011 en 15 december 2011 ook schriftelijke vragen heeft gesteld aan de minister van Financiën van Curaçao. Beide brieven zijn, ondanks herinneringen die de Kamer heeft gestuurd, onbeantwoord gebleven.

1.2.2 Beperking

De Statenleden hebben de Kamer gevraagd om een diepgaand onderzoek te doen naar:

- a. Het systeem van toezicht door de Bank op de financiële instellingen (in het bijzonder de verstrekte leningen) en de verzekeringsmaatschappijen (in het bijzonder inzake het aspect van de 'herverzekering'), inclusief de regels die de Bank heeft gesteld (5 en 6)
 - waaraan de directeur, de directieleden en de medewerkers zich moeten houden (6) en
 - met betrekking tot het functioneren van alle medewerkers van de bank, inclusief andere functies die zij bekleden buiten de Bank (6).
- b. De pensioenverzekering(en) van de directeur van de Bank (7)
- c. De procedures aangaande de emissie van de obligaties ten behoeve van Aqualetra waarbij de Bank heeft opgetreden zowel als agent als koper van de obligaties (8).

In overeenstemming met het verzoek van de Staten, lag het in de bedoeling van de Kamer om een beeld te geven van de manier waarop het toezicht door de Bank is opgezet en wordt uitgevoerd. **Het onderzoek naar de uitvoering heeft echter niet kunnen plaatsvinden, omdat de Kamer geen toegang heeft gekregen tot de toezichtdossiers van de toezichthouder. De Bank heeft de Kamer geen inzage in haar toezichtdossiers gegeven op grond van een interpretatie van de geheimhoudingsbepalingen in de Landsverordening Toezicht bank- en kredietwezen en de Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf.**

Ten aanzien van de interpretatie van de Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf (PB 1990 no. 77), deelt de Kamer de mening van de Bank niet. Artikel 78 van deze landsverordening verwijst naar de verplichting tot geheimhouding van een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze landsverordening en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijk karakter kent of redelijkerwijs doet

vermoeden. Dit, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze landsverordening de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit. Een wettelijk voorschrift, op grond waarvan de Bank tot bekendmaking jegens de Kamer verplicht is, vloeit voort uit de landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao. **Uit de hierin verwoorde reikwijdte van de bevoegdheid van de Kamer om informatie te vorderen blijkt namelijk dat de Bank binnen deze reikwijdte valt (artikel 25 en 41). Voorts blijkt hieruit eveneens de reikwijdte van de informatie en documenten die de rekenkamer kan vorderen, namelijk alle informatie en documenten die zij nodig acht voor de uitoefening van haar taak (artikel 25).**

Toegang tot deze dossiers is voor de Kamer onontbeerlijk om goed te kunnen beoordelen hoe het toezicht functioneert. Als gevolg van deze beperking heeft de Kamer haar onderzoeksdoelstelling noodgedwongen moeten bijstellen. In plaats van het beoordelen van het functioneren van het toezicht werd de doelstelling het in kaart brengen van de opzet van het toezicht, en tevens het bestaan daarvan vast te stellen. Met name het vaststellen van het bestaan bleek ook onvoldoende mogelijk te zijn. Omdat de Kamer onvoldoende documenten heeft mogen inzien waaruit het bestaan van de opzet blijkt, restte de Kamer slechts de beoordeling van de opzet. Zo heeft de Kamer nagegaan of de organisatorische randvoorwaarden voor goed toezicht door de Bank in het toezichtproces zijn aangebracht.

Ook ten aanzien van de volgende onderdelen van het onderzoek heeft de Kamer haar doelstelling moeten aanpassen:

- de regels voor de president-directeur (president), de directieleden en de medewerkers in het kader van het toezicht ten aanzien van het verstrekken van leningen;
- de regels die gelden voor alle medewerkers van de bank (inclusief het bekleden van andere functies buiten de Bank);
- de pensioenverzekering(en) van de president van de Bank.

De reden was dat de Kamer geen inzage heeft gekregen in de documenten waaruit de naleving van de regels zou moeten blijken of dat de Kamer geen afschrift van binnen de Bank geldende regelingen heeft ontvangen. Als gevolg hiervan heeft de Kamer alleen kunnen nagaan welke regels er kennelijk zijn.

De Kamer is van mening dat de bedoelde bepalingen van de genoemde landsverordeningen niet de intentie hebben om de Kamer de toegang tot individuele dossiers te ontzeggen. Immers, wanneer de Kamer de toegang tot individuele dossiers wordt ontzegd, wordt de beoordeling van het functioneren van een instelling zoals verwoord in de Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao onmogelijk. **Het is daarom dat de Kamer de aanbeveling doet om de betreffende toezichtlandsverordeningen zodanig aan te passen, dat de thans genoemde geheimhouding ten behoeve van onderzoek door de Kamer wordt opgeheven. Immers ook de Kamer kent een verplichting tot geheimhouding.**

Gezien de aard van de instelling en om praktische redenen heeft de Kamer er vooralsnog niet voor gekozen om de hulp van de 'sterke arm' in te roepen om de gevraagde niet-geheime informatie af te dwingen (artikel 48 LvARC).

Aanvullend heeft de Kamer gekeken naar:

- De verantwoording in de jaarverslagen van de Centrale Bank over het uitgevoerde toezicht door de Centrale Bank.
- De uitkomsten van de onderzoeken die zijn uitgevoerd door het International Monetary Fund (IMF) en de International Association of Insurance Supervisors (IAIS).
- De vervolgcacties van de Centrale Bank naar aanleiding van de onderzoeken die zijn uitgevoerd door het IMF.

Omdat de verantwoording over het uitgevoerde toezicht door de Centrale Bank in de jaarverslagen marginaal door de externe accountant van de Centrale Bank is getoetst en de uitkomsten van het onderzoek door het IMF niet van recente datum is, heeft de Kamer haar bevindingen hieromtrent niet kunnen gebruiken bij de oordeelsvorming over de uitvoering van het toezicht door de Centrale Bank.

Op 15 december 2011 heeft de Kamer de minister van Financiën gevraagd om een afschrift van het conceptrapport dat recentelijk door de Caribbean Financial Action Taskforce (CFATF) aan de minister was aangeboden. Door de CFATF is onderzocht of Curaçao voldoet aan de aanbevelingen van de FATF. Omdat een reactie van de minister uitbleef, heeft de Kamer de minister van Financiën nogmaals verzocht haar te informeren. **Ook de verzoeken gericht aan de secretaris-generaal van het ministerie van Financiën om een reactie van de minister, hebben niet geleid tot een reactie van de zijde van het ministerie.**

1.2.3 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen van het onderzoek luiden:

1. Voldoet de opzet van het systeem van toezicht door de Bank aan de daaraan te stellen eisen?
2. Voldoet de opzet van het systeem van toezicht op de Bank aan de daaraan te stellen eisen?
3. Welke regels heeft de Bank gesteld die gelden voor alle medewerkers van de Bank (inclusief het bekleden van andere functies buiten de Bank) en hebben betrokkenen zich daaraan gehouden?
4. Heeft de president van de Bank naast zijn pensioenvoorziening op grond van de pensioenregeling van de Bank, nog een andere pensioenvoorziening die mede is gefinancierd uit de opbrengst van een lening van een derde waarbij de president betrokken is geweest bij de totstandkoming van die lening?
5. Heeft de emissie van de obligaties (tot een bedrag van Ang 300 miljoen) ten behoeve van Aqualectra, waarbij de Bank heeft opgetreden zowel als agent als koper van de obligaties, plaatsgevonden overeenkomstig de geldende procedures?

1.2.4 Normen

Het toezicht door de Bank en het toezicht door de minister van Financiën op het toezicht heeft de Kamer getoetst aan het kader voor toezicht dat de Kamer voor dit onderzoek heeft ontwikkeld. Het kader kent organisatorische randvoorwaarden voor het toezicht. In bijlage 1 bij dit rapport is het kader met de organisatorische randvoorwaarden opgenomen.

2 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

2.1 Algemeen

De Kamer heeft op belangrijke vragen geen antwoord ontvangen. Hoewel de Kamer inzage in bepaalde niet-geheime documenten heeft gekregen, heeft zij, ondanks een verzoek daartoe, daarvan geen afschriften ontvangen. Verder merkt de Kamer op dat de Bank niet alle toegezegde niet-geheime informatie ter inzage heeft gegeven. De toezegging van de Bank om te spreken met de externe accountant is de Bank niet nagekomen. Het voorgenomen onderzoek naar het functioneren van de Bank heeft de Kamer niet kunnen uitvoeren. Voor een groot deel is het rapport gebaseerd op wat de Kamer door de Bank werd meegedeeld en wat de Kamer via openbare bronnen heeft kunnen verzamelen. Als gevolg hiervan heeft de Kamer de Staten niet de duidelijkheid kunnen verschaffen die zij had beoogd te geven, ook voor wat betreft de integriteitsaspecten. **De Kamer acht het kwalijk dat van de zijde van de Bank onvoldoende het besef is getoond dat het niet zo kan zijn dat het functioneren van dit instituut niet door een daartoe aangewezen orgaan (de Rekenkamer) kan worden beoordeeld.**

2.2 Hoofdconclusies

Toezicht

In paragraaf 1.2.2 heeft de Kamer aangegeven dat zij niet geheel aan het verzoek van de Staten heeft kunnen voldoen. Het was de Kamer niet mogelijk om een oordeel te vormen over het functioneren van het toezicht zoals dat door de Bank is uitgevoerd. Om de Staten zo veel als mogelijk was te informeren over de opzet en het bestaan van het toezicht, heeft de Kamer daar onderzoek naar gedaan.

Ten aanzien van het toezicht trekt de Kamer de volgende twee hoofdconclusies:

1. De opzet van het toezicht door de Bank is op hoofdlijnen voldoende.

De Kamer merkt hierbij het volgende op.

De beoordeling van de opzet is voor een belangrijk deel uitgevoerd aan de hand van hetgeen aan de Kamer mondeling en schriftelijk werd meegedeeld en de informatie die op de website van de Bank beschikbaar was. De Kamer heeft te weinig 'evidence' kunnen verzamelen om vast te kunnen stellen dat de beweerde opzet ten tijde van het onderzoek ook daadwerkelijk heeft bestaan.

Een uitgewerkt toezichtbeleid (beleidsvisiedocument van de Bank) ontbreekt. Wanneer niet bekend is hoe de Bank van plan is de toezichtdoelstellingen te realiseren is het voor de toezichthouders op de Bank (Raad van Commissarissen en ministers van Financiën) moeilijk een antwoord te vinden op de vraag of de opzet van het toezicht door de Bank voldoende bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen van de Bank ten aanzien van het toezicht. De Kamer is van mening dat het visiedocument een bijdrage kan leveren aan de kwaliteit van het toezicht.

Ten aanzien van het verstrekken van leningen door banken heeft de Kamer vragen gesteld over maatregelen binnen de Bank die moeten waarborgen dat mogelijke risicovolle leningen tijdig worden gesignaleerd en dat daar adequaat onderzoek naar wordt gedaan. Omdat de Kamer geen antwoord op haar vragen heeft ontvangen en geen inzage in cliëntendossiers heeft gekregen, heeft de Kamer niet kunnen beoordelen of de hiervoor genoemde maatregelen van de Bank bestaan en in de praktijk werken.

Op grond van de interpretatie van onderhavige LvTV door de Bank, heeft de Bank geen informatie aan de Kamer verstrekt over concrete gevallen waarbij volgens de Bank herverzekeringen onvoldoende waren gedekt door de verzekeringsmaatschappij. De Kamer heeft ook geen inzage gekregen in onderliggende dossiers. Hierdoor heeft de Kamer niet kunnen beoordelen op welke wijze de Bank haar toezicht uitoefent om tijdig risico's te signaleren en er op toeziet dat bij de verzekeringsmaatschappijen geconstateerde risico's tijdig worden afgewikkeld.

2. De opzet van het toezicht op de Bank is voor verbetering vatbaar.

Ten aanzien van de verantwoordelijkheid van de ministers van Financiën werd aan geen enkele randvoorwaarde voldaan.

Het eerste verbeterpunt heeft betrekking op de wet- en regelgeving. In de wet- en regelgeving zijn geen bepalingen opgenomen op grond waarvan de ministers van Financiën bevoegdheden hebben om een toezichthoudende rol ten aanzien van het toezicht door de Bank te kunnen vervullen. In de opzet van het toezicht zijn aan de ministers van Financiën geen bevoegdheden gegeven om systeemverantwoordelijkheid te kunnen dragen. Hierdoor kunnen de ministers van Financiën onvoldoende invulling geven aan hun verantwoordelijkheid voor het systeem van toezicht.

Aan de Raad van Commissarissen van de Bank zijn wel bevoegdheden gegeven. De uitkomsten van het toezicht zoals dat aan de Raad van Commissarissen is opgedragen, blijven onder de huidige wet- en regelgeving 'binnenskamers' bij de Bank. Een publieke verantwoording door de ministers aan de Staten over het toezicht is niet duidelijk voorzien, terwijl de regelgeving thans enorme obstakels opwerpt voor de Kamer om dit aspect te beoordelen.

Het ontbreken van bevoegdheden voor de ministers om toezicht op de Bank te kunnen uitoefenen, acht de Kamer een ongewenste leemte. Dit geldt ook voor de onduidelijkheid die bestaat ten aanzien van het afleggen van verantwoording daarover door de ministers.

Het tweede verbeterpunt is de transparantie betreffende de visie op het toezicht van de Raad van Commissarissen. Het ontbreken van documenten waarin de toezichtvisie bij de Raad van Commissarissen is vastgelegd, houdt het risico in dat bij het houden van toezicht blijkt dat er verschillende visies bestaan binnen de raad ten aanzien van bepaalde aspecten van het toezicht door de Bank.

Het derde verbeterpunt is de aanpassing en harmonisatie van de wet- en regelgeving. Ten behoeve van het realiseren van de doelstellingen van de harmonisatie is het van belang dit proces af te ronden.

Het vierde verbeterpunt is het intern onderzoek gericht op de kwaliteit van het functioneren van het toezicht door de Bank. Momenteel wordt intern hier geen structureel onderzoek naar gedaan, ook niet door de Interne Audit Dienst (IAD) van de Bank.

Regels ten aanzien van samenloop van functies buiten de Bank

Omdat de Kamer voor nadere bestudering geen afschrift heeft ontvangen van de betreffende regelingen, blijft het onzeker of de samenloop van functies buiten de Bank in strijd zijn met de regels van de Bank.

Pensioenverzekering president

Ten aanzien van de transacties die verband houden met de lening en terugbetaling van de lening van US\$ 400.000 aan de President van de Bank, komt de Kamer, op basis van haar getoonde documenten, tot de conclusie dat hier sprake is van vermogensbeheer in de privésfeer van de president van de Bank.

Obligatielening Aqualectra

De Kamer heeft geen antwoord van de Bank ontvangen op de vraag op grond van welke bepaling van het Bankstatuut de Bank werkzaamheden heeft verricht voor het aantrekken van de obligatielening voor Aqualectra. Hierdoor blijft onzekerheid bestaan over de rechtmatigheid daarvan.

Financieel beheer

De Kamer was voornemens om na te gaan of de in september 2010 door de externe accountant gemelde bevindingen inmiddels hebben geleid tot verbetering. Ondanks de toezegging van de directie van de Bank om de externe accountant toestemming te geven om volledig mee te werken aan het onderzoek van de Kamer, heeft de directie, voor zover de Kamer dat heeft kunnen vaststellen, deze toezegging niet gestand gedaan.

Als gevolg daarvan blijft onzekerheid bestaan of de situatie is gewijzigd ten aanzien van:

- De aansluiting tussen verschillende sub-administraties en de hoofdboekhouding;
- Het opschonen van de debiteurenadministratie betreffende vorderingen op het personeel en meerdere tussenrekeningen;
- De formele financieringsovereenkomst tussen de Bank en de Stichting voorziening ziektekosten personeel;
- De plaats van de Interne Audit Dienst (IAD) binnen de organisatie (direct onder de directie).

2.3 Aanbevelingen

Op grond van de bevindingen en conclusies beveelt de Kamer het volgende aan:

- Opstellen en openbaar maken van een (meerjaren)beleidsvisie inzake het toezicht door de Bank;
- Opstellen van een (meerjaren)beleidsvisie inzake het toezicht op de Bank door de Raad van Commissarissen van de Bank;
- Opstellen en openbaar maken van een (meerjaren)beleidsvisie inzake het toezicht op de Bank door de minister van Financiën;
- Met voortvarendheid behandelen van de harmonisatie wet- en regelgeving;
- Bewustwording bij de ministers van Financiën inzake de systeemverantwoordelijkheid;
- Toekennen van bevoegdheid aan de ministers van Financiën ten aanzien van het toezicht dat zij houden op het functioneren van het toezicht door de Bank;
- Uitbreiden van de bevoegdheid van de ministers van Financiën ten aanzien van de begroting van de Bank en een daarbij passende verantwoording door de Bank inzake de rechtmatige inning en de besteding van de middelen;
- Intern onderzoek naar de kwaliteit van het functioneren van het systeem van toezicht;
- Het opnemen in de jaarrekening van een "in control"-verklaring van de president van de Bank;
- Het aanpassen van het Bankstatuut en/of de toezichtsregelgeving teneinde meer duidelijkheid te bewerkstelligen betreffende de bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer voor onderzoeken bij de Bank.

3 WET- EN REGELGEVING

3.1 Het Bankstatuut

Tot aan 10 oktober 2010 was de Landsverordening van de 31ste december 1985 houdende een nieuw statuut van de Bank van de Nederlandse Antillen van kracht. Daarna is het Bankstatuut geregeld middels een Onderlinge Regeling zoals bedoeld in artikel 38, eerste lid van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, het Centrale Bankstatuut voor Curaçao en Sint Maarten.

Daarbij is in overweging genomen dat:

- in artikel 88 van de Staatsregeling van Curaçao en in artikel 100 van de Staatsregeling van Sint Maarten is bepaald dat er een centrale bank zal zijn;
- in het slotakkoord op 2 november 2006 is afgesproken dat er één centrale bank zal zijn voor Curaçao en Sint Maarten met één set wetgeving en één toezichthouder voor het monetair toezicht, het financieel toezicht en het integriteittoezicht;
- Curaçao en Sint Maarten op 26 november 2008 principe-afspraken hebben gemaakt over een gezamenlijke centrale bank en de relevante regelgeving;
- in de principe-afspraken in elk geval het volgende is afgesproken:
 - dat een gemeenschappelijke centrale bank wordt opgezet als openbare rechtspersoon;
 - dat er één valutagebied is met een gemeenschappelijke munt, in een vaste wisselkoersverhouding tot de Amerikaanse dollar;
 - dat de hoofdtaak is het toezicht in beide landen op de financiële sector, waaronder het monetair toezicht, het bedrijfseconomisch toezicht en het integriteittoezicht;
 - dat dit toezicht de handhaving van de externe waarde van de valuta en gezondheid van het financieel systeem dient;
 - dat de besluitvorming door de landen geschiedt op basis van pariteit tussen de landen.

Volgens artikel 3 van het nieuwe Bankstatuut heeft de Bank de volgende doelstellingen:

- a. Het bevorderen van de stabiliteit van de waarde van de geldeenheid van de Landen.
- b. Het bevorderen van de gezondheid van het financiële systeem van de Landen.
- c. Het bevorderen van een veilig en efficiënt betalingsverkeer in de Landen.

De wettelijke grondslagen voor het microprudentieel toezicht zijn gelegen in de volgende artikelen:

- De Bank oefent toezicht uit op personen, ondernemingen en instellingen werkzaam in of vanuit één van de Landen conform de bepalingen van dit artikel. (Artikel 8 Centrale Bankstatuut voor Curaçao en Sint Maarten);
- De Bank oefent volgens bij eenvormige landsverordening te stellen regels toezicht uit op (Artikel 8 Centrale Bankstatuut voor Curaçao en Sint Maarten):
 - a. het bank- en kredietwezen;
 - b. ondernemingspensioenfondsen;
 - c. het verzekeringswezen;
 - d. de effectenbeurzen;
 - e. beleggingsinstellingen en administrateurs;
 - f. de verleners van beheersdiensten;
 - g. de assurantiebemiddelaars
 - h. de geldtransactiekantoren.

Bovengenoemde eenvormige landsverordeningen betreffen voor het bank- en kredietwezen de Landsverordening Toezicht Bank- en Kredietwezen 1994 (LvTBK) en de Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf 1990 (LvTV).

Als onderdeel van het prudentieel toezicht op banken en verzekeraars verricht de Centrale Bank ook een aantal toezichthoudende taken, zoals:

- Het verlenen van de vereiste vergunning aan nieuwe banken en verzekeraars;
- Het beoordelen van nieuwe bestuurders van instellingen op deskundigheid en betrouwbaarheid.

Ten aanzien van de taken en bevoegdheden van de Bank zijn er, met uitzondering van de volgende twee, geen wezenlijke verschillen tussen het 'oude' en het 'nieuwe' Bankstatuut.

Als eerste is te noemen dat in de situatie van vóór 10 oktober 2010 een Regeringscommissaris van Landswege toezicht hield op de handelingen van de Bank en daarbij in overeenstemming met een door de Minister afgegeven algemene of bijzondere instructie handelde (artikel 27). In de situatie na 10 oktober 2010 kent het Bankstatuut geen Regeringscommissaris.

Het tweede verschil betreft de aansprakelijkheiduitsluiting. In tegenstelling tot het 'oude' statuut is in het 'nieuwe' Bankstatuut een bepaling opgenomen die de Bank, zijnde diens Raad van Commissarissen, Raad van Bestuur en personeel, exonoreert van schade teweeggebracht in de normale uitoefening van hun, bij of krachtens deze onderlinge regeling en overige formele regelgeving, uit te oefenen taken en bevoegdheden, mits geen sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid. Ook is een bepaling opgenomen ter vergoeding van eventuele proceskosten die voortvloeien uit een gerechtelijke procedure die het gevolg is van de door de toezichthouders uitgeoefende of uit te oefenen taken en bevoegdheden.

Teneinde een adequaat niveau van toezicht te garanderen, hebben verscheidene internationale organisaties (de Basel Committee on Banking Supervision, de International Association on Insurance Supervisors (IAIS) en de International Organization of Securities Commissions (IOSCO) aanbevelingen en richtlijnen uitgevaardigd voor de regelgeving en toezicht op respectievelijk de banksector, de verzekeringssector en de sector van beleggingsinstellingen, die landen c.q. de toezichthoudende autoriteiten moeten opvolgen, onderscheidenlijk naleven en uitvoeren. Deze principes kennen onder andere bovengenoemde aansprakelijkheidsuitsluiting ("legal protection") voor de toezichthouders.

Voorts had in het rapport "Assessment of the Supervision and Regulation of the Financial Sector" van februari 2004 het international Monetary Fund (IMF) vastgesteld dat de Nederlandse Antillen geen wettelijke bepaling kent die een expliciete aansprakelijkheidsuitsluiting voor de toezichthouders bevat. Ook bestond er geen regeling ter vergoeding van eventuele proceskosten die voortvloeien uit een gerechtelijke procedure, die het gevolg is van de door de toezichthouders uitgeoefend of uit te oefenen taken en bevoegdheden.

3.2 Landsverordening Toezicht Bank- en Kredietwezen 1994 (LvTBK)

Het toezicht van de Bank op kredietinstellingen is met name geregeld in de volgende artikelen:

- De Centrale Bank beslist over de toetreding van instellingen op financiële markten (artikel 4 Landsverordening Toezicht Bank- en Kredietwezen 1994, LvTBK);
- De Centrale Bank kan een bijzonder onderzoek instellen of doen instellen naar feiten of ontwikkelingen aangaande het administratieve beheer of de financiële positie van een kredietinstelling, waarvan kennisneming door de Bank nodig wordt geacht voor de juiste uitoefening van het in artikel 18 bedoelde toezicht (artikel 16 LvTBK);
- De Centrale Bank houdt toezicht op de kredietinstellingen ter uitvoering van de taak, haar opgelegd in artikel 10 van het Centrale Bankstatuut 1985 alsmede in het belang van de liquiditeit en solvabiliteit van de kredietinstellingen (artikel 18 LvTBK);
- De Bank kan aan kredietinstellingen voorschriften voor hun bedrijfsvoering geven in het belang van de solvabiliteit of de liquiditeit van deze instellingen (artikel 21 LvTBK);
- De Bank kan de nodige maatregelen treffen wanneer de Bank constateert dat een kredietinstelling de krachtens artikel 21 gegeven richtlijnen niet naleeft, of andere tekenen ontwaart van een ontwikkeling die naar haar oordeel voor de liquiditeit of solvabiliteit van de instelling gevaarlijk is of gevaarlijk zou kunnen worden.

3.3 Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf 1990 (LvTV)

Het toezicht van de Bank op het verzekeringsbedrijf is met name geregeld in de volgende artikelen:

- Het toezicht op de verzekeraars, zoals dit uit deze Landsverordening voortvloeit, berust bij de Bank (artikel 2 LvTV);
- De Bank verleent een vergunning aan een ieder die te haren genoegen heeft aangetoond dat hij voldoet aan de bij of krachtens deze landsverordening gestelde eisen voor het verkrijgen van de vergunning (Artikel 11 LvTV);
- Een verzekeraar is verplicht toereikende technische voorzieningen aan te houden. Bij of krachtens landsbesluit, houdende algemene maatregelen, kunnen terzake voor het levensverzekeringsbedrijf en voor het schadeverzekeringsbedrijf nadere regelen worden gesteld. De technische voorzieningen dienen volledig door waarden te zijn gedekt. De Bank kan tegen de aard en de waardering van deze waarden bezwaar maken, aan welk bezwaar de verzekeraar dient tegemoet te komen (artikel 34 LvTV);
- Ten behoeve van het levensverzekeringsbedrijf en het schadeverzekeringsbedrijf is bepaald wat de hoogte van de solvabiliteitsmarge moet zijn (artikel 36 LvTV);
- De Bank kan de nodige maatregelen treffen wanneer de Bank constateert dat de solvabiliteitsmarge niet meer voldoet aan de wettelijke bepaling.

3.4 Ontwerp Landsverordening Harmonisatie wetgeving

Het toezicht dat de Bank uitoefent op de financiële instellingen is gebaseerd op het Bankstatuut en de verschillende toezichtlandsverordeningen.

Momenteel is harmonisatie van wet- en regelgeving in voorbereiding. Volgens mededeling van de Bank heeft zij in dit kader in april 2011 voorstellen

(Ontwerplandsverordening harmonisatie wetgeving) bij de minister van Financiën ingediend. Op 29 november 2011 heeft de Kamer de minister van Financiën gevraagd naar de status van deze voorstellen. **Omdat een reactie van de minister uitbleef, heeft de Kamer de minister van Financiën nogmaals verzocht haar te informeren. Ook de verzoeken gericht aan de secretaris-generaal van het ministerie van Financiën om een reactie van de minister, hebben niet geleid tot een reactie.**

Volgens de onderhavige ontwerp-landsverordening heeft de harmonisatie een aantal doelstellingen. Het voornaamste doel is de actualisering en harmonisatie van de landsverordeningen op grond waarvan de Bank toezicht uitoefent op de financiële instellingen, de zogenaamde toezichtlandsverordeningen. Het gaat hierbij om de volgende landsverordeningen:

1. de Landsverordening toezicht bank- en kredietwezen 1994 (hierna: LvTBK);
2. de Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf (hierna: LvTV);
3. de Landsverordening toezicht effectenbeurzen (hierna: LvTE);
4. de Landsverordening toezicht beleggingsinstellingen en administrateurs (hierna: LvTBA);
5. de Landsverordening toezicht trustwezen (hierna: LvTT) en
6. de Landsverordening Assurantiebemiddelingsbedrijf (hierna: LvAB).

Doordat deze toezichtlandsverordeningen in het verleden op gezette tijden zijn vastgesteld en hierdoor steeds op dat moment geldende beleidsinzichten in elke afzonderlijke landsverordening werden opgenomen, zijn er gaandeweg discrepanties ontstaan tussen de diverse landsverordeningen. Dit geldt met name ten aanzien van het juridische toezichtinstrumentarium dat de Bank tot haar beschikking heeft om de naleving van die toezichtlandsverordeningen te garanderen. Bij de actualisering en harmonisatie van deze toezichtlandsverordeningen worden de relevante verschillen tussen de landsverordeningen opgeheven, voor zover noodzakelijk geacht en met inachtneming van de aard van het toezicht en de ondertoezichtgestelden. Om die reden, alsmede teneinde te bewerkstelligen dat de in deze ontwerplandsverordening voorgestelde wijzigingen voor alle toezichtlandsverordeningen tegelijk in werking treden, is er voor gekozen om de wijzigingen in één ontwerp-landsverordening onder te brengen.

De actualisering van bestaande wetgeving vloeit verder voort uit de behoefte om de aanbevelingen op te volgen die in het eerdergenoemde IMF-rapport aan de Nederlands-Antilliaanse autoriteiten zijn gegeven, om te kunnen voldoen aan de internationale criteria voor adequaat toezicht.

Een ander onderwerp betreft de introductie van bestuursrechtelijke sancties door de Bank, zoals de bestuurlijke boete en de last onder dwangsom. De doeltreffendheid van de toezichtlandsverordeningen vereist niet alleen dat sprake is van goede materiële regels, maar ook dat een overtreding van die regels direct en effectief kan worden aangepakt.

De actualisering en harmonisatie van de toezichtlandsverordeningen betreft voornamelijk de navolgende onderwerpen:

1. de intrekking van een vergunning;
2. het aanwijzingsrecht en daarmee samenhangend de stille curatele-bevoegdheid en andere bevoegdheden;
3. de bestuurlijke handhaving, in het bijzonder de last onder dwangsom en de bestuurlijke boete;
4. de openbaarmaking van overtredingen;
5. de standaardtoezichtbepaling (welke bevoegdheden zijn in het kader van het toezicht op de naleving van de toezichtlandsverordeningen noodzakelijk?);
6. de opsporingsbevoegdheden en de strafbepalingen;
7. de verplichting tot het indienen van rapportagestaten en het indienen van de jaarrekening en daarmee samenhangend de actieve informatieplicht van de externe deskundige, bedoeld in artikel 121 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: externe deskundige);
8. de publicatieplicht bij de jaarrekening;

9. de aanstelling, onderscheidenlijk handhaving van de externe deskundige;
10. de geheimhoudingsplicht en de uitwisseling van gegevens of inlichtingen;
11. de kostendoorberekening;
12. het integriteittoezicht;
13. de wettelijke aansprakelijkheidsuitsluiting

Ten aanzien van punt 10 wijst de Kamer er nadrukkelijk op, dat in het harmonisatievoorstel geen oplossing is voorzien voor het probleem waarmee de Kamer wordt geconfronteerd ten aanzien van de geheimhouding van de Bank ten opzichte van de Kamer.

4 HET TOEZICHT DOOR DE BANK

4.1 Organisatorische randvoorwaarden

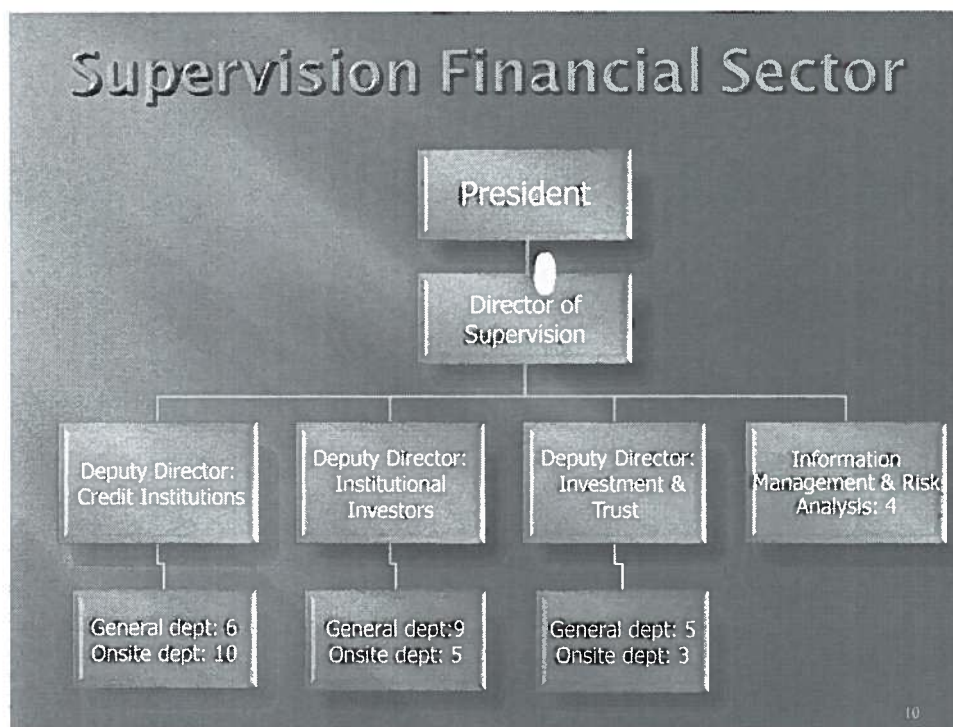
De Kamer heeft het toezicht door de Bank getoetst aan het kader voor toezicht dat de Kamer voor dit onderzoek heeft ontwikkeld. Het kader kent organisatorische randvoorwaarden voor het toezicht door de Bank alsmede voor het toezicht door de minister. In bijlage 1 bij dit rapport zijn het kader en de organisatorische randvoorwaarden opgenomen.

4.1.1 Onafhankelijkheid en functiescheiding (beleid, regelgeving, uitvoering en advies)

Uit het bankstatuut blijkt dat het toezicht zonder bemoeienis van andere partijen, door de Bank wordt uitgevoerd. Op de website van de Bank is het organisatieschema opgenomen. Uit dit schema blijkt dat op hoofdlijnen binnen de organisatie voldoende functiescheidingen zijn aangebracht.

4.1.2 Structuur¹

De toezichtstructuur op de financiële instellingen is thans als volgt ingericht.

Het toezicht op ongeveer 500 instellingen wordt uitgevoerd door ongeveer 55

¹ Ontleend aan een presentatie van de Bank d.d. 24 juni 2011

medewerkers.

Uit het organisatieschema en het overzicht van de inrichting van de organisatie zoals dat in de presentatie van de Bank is opgenomen, blijkt dat de structuur van het toezicht wat betreft de opzet voldoet. Zo is er een directeur Toezicht met daaronder onderdirecteuren die verantwoordelijk zijn voor toezicht per sector.

4.1.3 Deskundigheid personeel

De Kamer heeft de Bank gevraagd naar (interne) opleidingsprogramma's voor het personeel dat is belast met het toezicht. **Deze informatie heeft de Kamer niet ontvangen.**

4.1.4 Integriteit en onpartijdigheid

Integriteit is een wezenlijke voorwaarde voor vertrouwen in het openbaar bestuur. Voor toezichthouders geldt bij uitstek dat moet worden bewaakt dat medewerkers voldoende onafhankelijk van de sector en onpartijdig ten opzichte van individuele marktpartijen functioneren.

In het jaar 2008 is de werkgroep 'Integriteit' door de Bank ingesteld. Het doel van de Werkgroep Integriteit was het opstellen van de Regeling inhoudende screening personeel en bewustmaking van het personeel van de Bank voor wat betreft integriteitsaspecten. De werkzaamheden van de werkgroep hebben geleid tot het organiseren van een bewustwordingssessie voor toezichtfunctionarissen over relevante interne richtlijnen, de gedragscode en de geheimhoudingsplicht. In principe zal om de twee jaar een bewustwordingssessie worden georganiseerd. De eerste sessie vond plaats in maart 2011

Momenteel beschikt de Bank over een complianceprogramma, een Gedragscode *Bank van de Nederlandse Antillen*, een statuut en vijf specifieke integriteitregelingen (zie kader).

	Integriteitsregeling
1	Regeling inhoudende screening personeel
2	Aanvulling screeningsbeleid mei 2010
3	Besluit Beroepsregels voor Toezichtfunctionarissen van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten
4	Incompatibiliteitenregeling Bank van de Nederlandse Antillen
5	Regeling Aannemen van Geschenken en Uitnodigingen

Hoewel de Kamer heeft gevraagd naar kopieën van de bovengenoemde regelingen, heeft zij deze niet ontvangen.

Ad 1 en 2. Volgens de Bank worden alle medewerkers van de Bank gescreend in het geval van een functieverzwarende, de medewerkers die sinds januari 2010 in dienst van de Bank zijn getreden worden bovendien periodiek gescreend. Onder periodiek verstaat de Bank dat de screening van een medewerker in een risicovolle functie een keer in de drie jaar zal plaatsvinden; bij de medewerker in een algemene functie zal een screening een keer in de vijf jaar plaatsvinden. Ook zal een screening plaatsvinden bij het bekleden van een nieuwe functie die een functieverzwarende voor de medewerker inhoudt. De screening wordt uitgevoerd door de Afdeling Personeelszaken.

Zoals in paragraaf 4.4 – Ontwerplandsverordening Harmonisatie wetgeving – is opgemerkt, heeft de Bank in het kader van de harmonisatie van de toezichtlandsverordeningen ook voorgesteld om het opleggen van een bestuurlijke boete of dwangsom door de Bank in te voeren. Hierbij zou sprake moeten zijn van een scheiding tussen onderzoek en sanctieoplegging. Wegens het feit dat de Bank zelf belast wordt

met het opleggen van de last onder dwangsom of de bestuurlijke boete, bestaat namelijk de noodzaak om te voorkomen dat men rechter wordt in eigen zaak. De interne organisatie bij de Bank wordt onder de aangepaste wet- en regelgeving zodanig ingericht dat een functionaris die een overtreding constateert, niet tevens beoordeelt of een dwangsom of een bestuurlijke boete moet worden opgelegd, dit is de zogenaamde functiescheiding. Daarom wordt in de verschillende toezichtlandsverordeningen voorgeschreven dat de werkzaamheden in verband met het opleggen van een dwangsom of een bestuurlijke boete worden verricht door personen die niet betrokken zijn geweest bij het vaststellen van de overtreding en het daaraan voorafgaande onderzoek. Het integer en onafhankelijk optreden van de Bank wordt daardoor bevorderd.

Volgens de Bank wordt het onderwerp 'integriteit' onder andere levend gehouden door een steeds terugkerende column in de nieuwsbrief van de Bank, die elke medewerker ontvangt. Hierin geven medewerkers aan wat integriteit voor hen betekent. Verder zijn alle regelingen die van toepassing zijn op alle medewerkers in 2010 op een centrale plek elektronisch beschikbaar gemaakt op het intranet van de Bank. Het betreft hier o.a. regelingen die gaan over het gebruik van internet, e-mail enz.

Omdat in het kader van het onderzoek door de Kamer integriteit een cruciale rol speelt, heeft de Kamer aanvullende vragen gesteld. Deze vragen hadden betrekking op het bestaan van regelingen en procedures die zouden moeten waarborgen dat alle personeelsleden (inclusief de directie) hun (toezicht)taken naar behoren kunnen uitvoeren, zonder dat zij bijvoorbeeld het risico lopen van hogerhand belemmerd of gestraft worden.

Verder is specifiek gevraagd naar:

- voorschriften voor alle personeelsleden ten aanzien van bijvoorbeeld de verplichting om:
 - alle nevenfuncties intern te melden;
 - elke transactie (krediet, lening, zekerheidsstelling) die zij privé aangaan met een onder het toezicht van de Bank vallende instelling, intern te melden,
 - elke transactie (krediet, lening, zekerheidsstelling) die personen, waarmee zij nauw verbonden zijn, privé aangaan met een onder het toezicht van de Bank vallende instelling, intern te melden
 - preventief de namen door te geven van personen waarmee zij nauw verbonden zijn.
- het bestaan van regels om te waarborgen dat de eenheid die belast is met toezicht actueel inzicht heeft in de kring van 'nauw verbonden partijen van het personeel' en de door hen aangegane transacties met onder het toezicht vallende instellingen.
- het bestaan van regels die moeten waarborgen dat de directie, het management en de werknemers ook buiten hun werk geen handelingen plegen die tot een conflict of interest kunnen leiden bij het uitvoeren van toezicht.
- de naleving van de regels.

Op deze vragen heeft de Kamer geen antwoord ontvangen. Vooralsnog gaat de Kamer ervan uit dat naast de hierboven genoemde 5 integriteitsregelingen er kennelijk geen nadere regels bestaan.

Bij de Kamer blijft onduidelijkheid bestaan of de integriteitsmaatregelen van de Bank in opzet voldoende zijn, of zij worden nageleefd en of bij handelen in strijd met de regels sancties worden opgelegd.

4.1.5 Kwaliteitsborging

De informatieverzameling door de Bank vindt plaats volgens vaste tijdschema's en de onder toezicht staande instellingen zijn verplicht bepaalde informatie te verstrekken. De gegevens worden in geautomatiseerde bestanden opgenomen. Hierdoor is het mogelijk 'automatische' signalen te krijgen over het niet tijdig en volledig aanleveren van de verplichte informatie. Ook maakt dit het mogelijk de analyse van de gegevens met

behulp van programma's uit te voeren. Binnen de Bank worden de interne rapportages steeds door een hiërarchisch hogere functionaris beoordeeld. Als negatief punt is te noemen dat de IAD niet specifiek 'compliance'-onderzoek doet naar de goede werking van de procedures aangaande het toezichtproces. De positie van de IAD, direct onder de directie, doet in principe afbreuk aan de kwaliteitsborging.

De Kamer heeft geen onderzoek kunnen doen naar het bestaan en de goede werking van de bovenvermelde procedures.

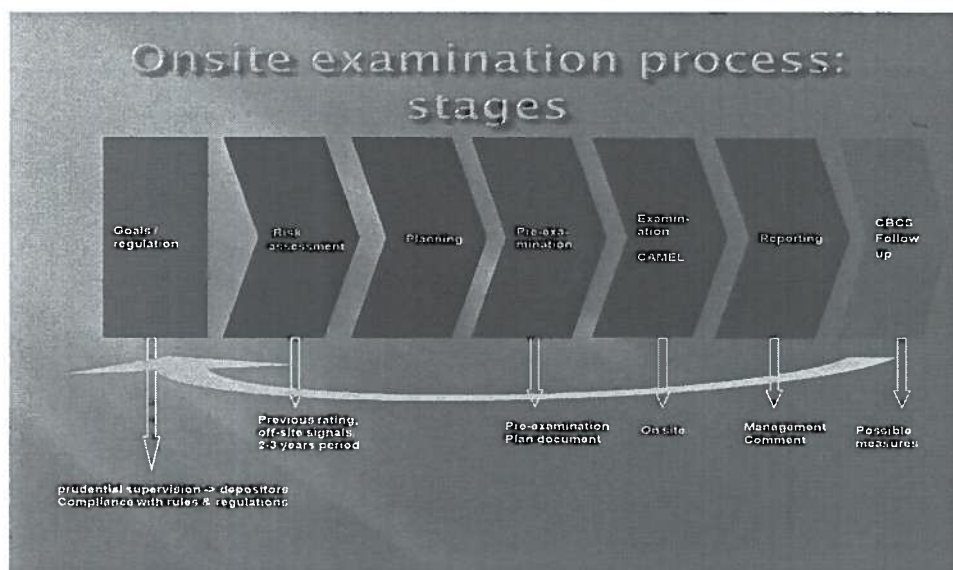
4.1.6 Planning en controle²

Bank- en kredietwezen.

Binnen het toezicht wordt onderscheid gemaakt in off-site en on-site onderzoek. Een belangrijk onderdeel van het off-site onderzoek zijn:

- het analyseren van financiële gegevens en andere door de Bank gevraagde gegevens
- het toetsen van de naleving aan de hand van wet- en regelgeving
- het onderhouden van contact met de instellingen middels correspondentie
- het nauwgezet volgen van de lokale en internationale marktontwikkelingen

Het zogenaamde 'on-site' onderzoek kent de volgende fases:

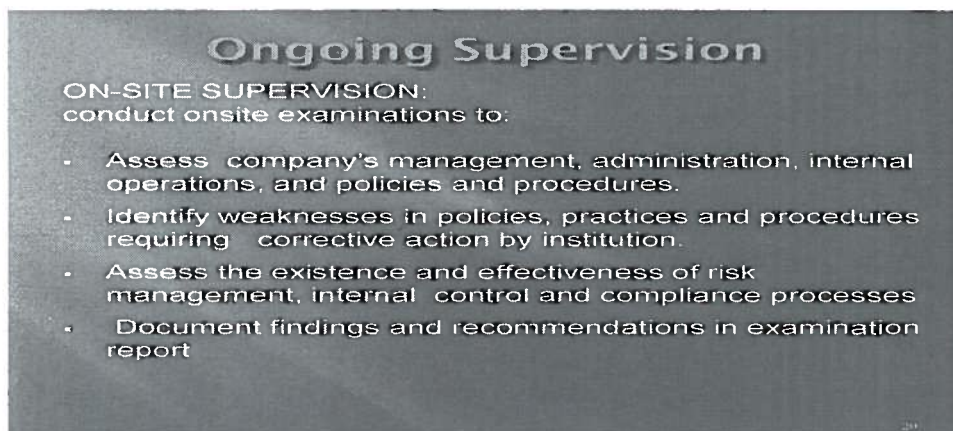
Verzekeringsbedrijf

Het reguliere continue toezichtproces bij het verzekeringsbedrijf ziet er in principe hetzelfde uit als bij de bank- en kredietwezen. Ook hier vindt off-site en on-site onderzoek plaats. De opzet van het off-site onderzoek is gelijk aan die van het bank- en kredietwezen.

Het on-site toezicht bestaat uit de volgende onderdelen³:

² Ontleend aan een presentatie van de Bank d.d. 24 juni 2011

³ Ontleend aan een presentatie van de Bank d.d. 24 juni 2011

4.1.7 Toezichtbeleid en meerjarig kader

Op de website van de Bank is vermeld dat het prudentieel toezicht op het bank- en kredietwezen gericht is op:

1. het beheersen van de stabiliteit van het financiële stelsel in de landen Curaçao en Sint Maarten en
2. bescherming van de deposito's van schuldeisers bij commerciële banken.

Dit toezicht wordt voornamelijk uitgevoerd door middel van analyse van de ontwikkeling van de solvabiliteit en liquiditeit van de bank- en kredietinstellingen.

Ten aanzien van het toezicht op institutionele beleggers en verzekeringstussenpersonen vermeldt de website de volgende belangrijkste doelstellingen van het toezicht:

1. het beschermen van de financiële en contractuele belangen van verzekeringnemers, begunstigen, deelnemers van pensioenfondsen en andere belanghebbenden van de sector en
2. het waarborgen van een gezond financieel systeem voornamelijk door middel van analyse van de solvabiliteit en liquiditeit van de institutionele beleggers en de verzekeringstussenpersonen.

Voor zover de Kamer heeft kunnen vaststellen heeft de Bank het toezichtbeleid voor een bepaalde periode niet vastgelegd in een beleidsvisiedocument. **De Kamer heeft naar het bestaan van dit document gevraagd, maar zij heeft geen antwoord ontvangen.** Op de website van de Bank is het genoemde document evenmin vermeld of opgenomen.

Naar het oordeel van de Kamer is het aan te bevelen om deze visie nader uit te werken. Hierdoor zal meer bewust aan het bereiken van de toezichtdoelstellingen gewerkt kunnen worden en zullen de onder toezicht staande instellingen ook meer bewust worden van de zin en het belang van het toezicht en zal dit het toezicht transparanter maken.

4.1.8 Jaarplan

Voor zover de Kamer heeft kunnen nagaan stelt de Bank geen toezichtjaarplan op. De Kamer heeft de Bank naar het bestaan gevraagd, maar geen antwoord ontvangen.

4.1.9 Risico- en marktanalyse

De afdeling Risk Compliance Management (RCM)

De afdeling Risk Compliance Management (RCM) ondersteunt primair, op basis van bestaande richtlijnen, de afdelingen bij de continue bewaking van diverse risico- en compliance vraagstukken binnen de Bank. Het afdelingshoofd vervult op basis van de

'Policy statement: Management of the Bank van de Nederlandse Antillen with regard to deterrence and detection of money laundering and terrorist financing' specifiek de functie van compliance officer van de Bank, terwijl het afdelingshoofd en/of een medewerker zitting hebben in relevante werkgroepen, projectteams en commissies.

De ondersteuning van de afdelingen bij het bijwerken van hun risicomatrices omvat:

- de continue identificatie van de risico's waarmee de Bank geconfronteerd wordt;
- het analyseren en voor zover mogelijk het berekenen (meten) van de verschillende risicosoorten;
- het uitwerken van strategieën om de geïdentificeerde risico's te beheersen;
- het implementeren van controlemechanismen om het gehele proces van risicobeheersing te monitoren en hierover aan de directie te rapporteren.

Ter waarborging dat faciliteiten van de Bank niet gebruikt worden in het kader van witwassen van gelden en/of financiering van terrorisme en dat transacties voldoen aan de daaraan te stellen eisen, verricht de afdeling RCM de volgende werkzaamheden:

- het organiseren van compliance trainingen voor medewerkers van de Bank
- het ondersteunen van andere afdelingen bij het identificeren van cliënten van de Bank bij het verlenen van diensten die onder de werkingsfeer van de Landsverordening identificatie bij dienstverlening (P.B. 2010, no. 40) (LID) vallen;
- het uitvaardigen van richtlijnen en procedures met betrekking tot de LID en de Landsverordening melding ongebruikelijke transacties (P.B. 2010, no. 41) en toezien op de naleving hiervan;
- het analyseren van transacties en het verifiëren of er MOT-meldingen gedaan moeten worden conform de indicatoren die gelden voor de Bank (Bijlage B bij P.B. 2010, no. 27);
- het controleren van alle interne meldingen van ongebruikelijke transacties op volledigheid en nauwkeurigheid met andere bronnen;
- het bewaren van de gegevens van alle interne en externe meldingen van ongebruikelijke transacties;
- het opstellen van de externe rapporten voor meldingen van ongebruikelijke transacties;
- het verrichten van nadere onderzoeken van ongebruikelijke of verdachte transacties;
- het op de hoogte blijven van de lokale en internationale ontwikkelingen op het gebied van witwassen van gelden en terrorismefinanciering en advies aan de directie uitbrengen voor verbeteringen.

Verder verricht de afdeling RCM werkzaamheden in het kader van deelname in de volgende werkgroepen, projectteams en commissies:

- a. Werkgroep Depositogarantiestelsel ter uitvoering van het bepaalde in artikel 39 van de LTBK 1994 (P.B. 1994, no. 4);
- b. Werkgroep Integriteit: integriteitrisico's of beheersmaatregelen die raakvlakken hebben met integriteit welke in de risicomatrices van de afdelingen worden weergegeven, kunnen door RCM worden voorgelegd aan de werkgroep voor het uitwerken van voorstellen van de betreffende beheersmaatregelen;
- c. Werkgroep Anti Money Laundering (AML / Combating Financing of Terrorism (CFT));
- d. Projectteam Business Continuity Management (bij directiebesluit);
- e. Projectteam Toezicht Financiële Sector Sint Maarten (bij directiebesluit);
- f. Commissie Media (bij directiebesluit).

De afdeling RCM brengt periodiek rapport uit aan de directie door middel van een tweemaandelijks Management Information System rapport (MIS rapport). Daarnaast worden alle adviezen van RCM aan de directie ter goedkeuring aangeboden.

De afdeling RCM brengt per bijgewerkte risicomatrix verslag uit, niet per risicocategorie. Een risicomatrix heeft betrekking op een afdeling of op een afdelingoverschrijdend proces. Risicomatrices waarover in de bevroegde periode is gerapporteerd, bevatten ook de geïdentificeerde integriteitrisico's. Onder deze risicocategorie onderscheidt de Bank conform de gemeenschappelijke risicotaal van de Bank de volgende risicosoorten:

- Risico van belangenverstremgeling
- Frauderisico
- Vertrouwelijkheidsrisico
- Naleving wet-, regelgeving en beleid risico (compliance)
- Overig (Juridische) aansprakelijkheidsrisico
- Belanghebbendenrisico

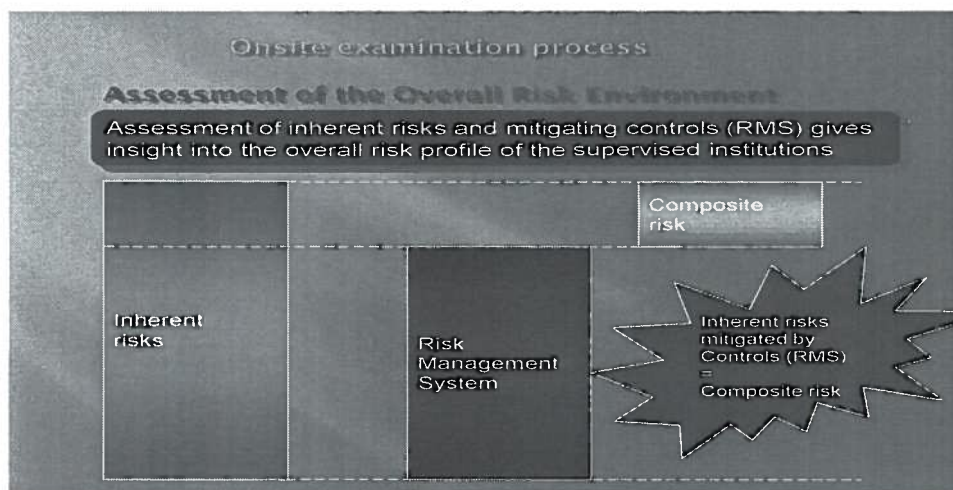
Het monitoren van de status van de beheersmaatregelen die in de risicomatrices zijn opgenomen wordt gedaan door de afdeling RCM. Ook ziet de afdeling RCM toe op naleving van richtlijnen in de AML/CFT Framework van de Bank.

Of de afdeling RCM doet wat zij moet doen en of zij dat goed doet, wordt intern niet vastgesteld; de AID doet terzake geen 'compliance'-onderzoek.

Bank- en kredietwezen.

Het prudentieel toezicht door Bank is risicogeorienteerd, wat inhoudt dat de toezichtmiddelen daar worden ingezet waar de risico's het grootst worden geacht. Met name de afdeling RCM is hiermee belast. **Of deze opzet daadwerkelijk bestaat heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

Het on-site onderzoeksproces betreffende het bank- en kredietwezen ziet er als volgt uit⁴:

Verzekeringsbedrijf

De door de verzekeraars in te dienen staten (ARAS-staten) zijn geautomatiseerd en de aan te houden solvabiliteit wordt automatisch door het systeem berekend. Indien een instelling niet solvabel is, wordt dit op de eerste pagina van de staten aangegeven. Nadat de Bank de staten heeft ontvangen, worden deze geanalyseerd. **Of deze opzet daadwerkelijk bestaat heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

4.1.10 Beoordelingscriteria

Bank- en kredietwezen.

De Bank gaat na of er ontwikkelingen zijn die voor de liquiditeit of solvabiliteit van de algemene bank gevaarlijk zijn of gevaarlijk zouden kunnen worden; zij doet dit middels o.a.:

⁴ Ontleend aan een presentatie van de Bank d.d. 24 juni 2011

- Trend analyse en analyse in verhouding met 'peers' uit te voeren;
- Ontwikkelingen in de maandelijks CoA;
- Onderzoek naar de bedrijfsprocessen;
- Thematisch onderzoek.

De Bank heeft met betrekking tot onder andere de solvabiliteit en liquiditeit normen ontwikkeld waaraan moet worden voldaan.

Ook heeft de Bank regels gesteld ten aanzien van het verbod, de beperking of het aan voorwaarden binden van risicovolle activiteiten of risicovolle verplichtingen binnen of buiten de balanstelling'.

In het kader van het in artikel 21 genoemde bedrijfseconomisch toezicht door de Bank, zijn voorschriften aan de algemene banken gegeven ter zake:

- de minimale omvang van het eigen vermogen in verhouding tot de kredietrisico's of marktrisico's;
- de minimale omvang van de liquide middelen in verhouding tot de opvangingsrisico's;
- de reikwijdte van de consolidatie;
- de bedrijfsvoering met betrekking tot de administratieve organisatie met inbegrip van de financiële administratie en de interne controle.

Ten behoeve van het signaleren van ontwikkelingen die voor de liquiditeit of solvabiliteit van de algemene bank gevaarlijk zijn of gevaarlijk zouden kunnen worden, heeft de Bank normen ontwikkeld. Of de Bank deze criteria in de praktijk hanteert, heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. **De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

Verzekeringsbedrijf

Een verzekeraar is verplicht toereikende technische voorzieningen aan te houden. De waarden die dienen tot dekking van de technische voorzieningen moeten in dezelfde muntsoort te gelde kunnen worden gemaakt of geïnd als die waarin de verplichtingen luiden. Zij moeten op Curaçao of Sint Maarten aanwezig zijn.

Het toezichtstelsel waarop de Landsverordening toezicht verzekeringbedrijf (LTV) is gegrondvest, is een systeem van normatieve voorschriften aangevuld met materiële elementen. In beginsel zijn de verzekeraars vrij om hun bedrijfsbeleid en bedrijfspolitik naar eigen inzichten in te richten, mits zij daarbij voldoen aan de wettelijke normen. De LTV bevat geen voorschriften ten aanzien van de premiestelling, polisvoorwaarden, herverzekeringbeleid en de aard en spreiding van de beleggingen, welke kenmerkend zijn voor een materieel toezichtstelsel, omdat zij het bedrijfsbeleid van de onder toezichtstaande verzekeraars sterk beïnvloeden en zelfs goeddeels bepalen. Niettemin bevat de LTV toch een aantal materiële elementen. Daartoe behoren de bevoegdheid van de Bank om de vrije beschikking door een verzekeraar over zijn activa te beperken of te verbieden, indien deze niet voldoet aan de gestelde financiële eisen, alsmede de bevoegdheid tot intrekking van een vergunning en de gedwongen liquidatie (de zogenaamde noodregeling) door de Bank. Ook het aanwijzingsrecht van de Bank heeft een zekere materiële werking gelet op de bevoegdheid van de Bank om bij niet opvolging van een aanwijzing tot publicatie daarvan over te gaan.

Een verzekeraar met zetel op Curaçao of Sint Maarten die het levensverzekeringbedrijf uitoefent, dient te beschikken over een solvabiliteitsmarge die tenminste vier procent van de voorziening voor verzekeringverplichtingen aan het einde van het voorgaande boekjaar belooft, zonder dat rekening wordt gehouden met de herverzekering van deze verplichtingen. Een verzekeraar met zetel op Curaçao of Sint Maarten, die het schadeverzekeringbedrijf uitoefent, dient te beschikken over een solvabiliteitsmarge die tenminste vijftien procent van de in het voorgaande boekjaar geboekte bruto premie belooft. De solvabiliteitsmarge belooft evenwel tenminste een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, voor levensverzekeraars onderscheidenlijk schadeverzekeraars vast te stellen bedrag.

Of de Bank de criteria in de praktijk hanteert, heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. **De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

4.1.11 Informatieverzameling

De instellingen zijn verplicht om periodiek informatie te verstrekken aan de Bank. Wanneer daar, op basis van analyse en onderzoek aanleiding toe bestaat, wordt aanvullende informatie opgevraagd. Informatie wordt ook verzameld tijdens de zogenaamde 'on-site' onderzoeken.

Bank- en kredietwezen.

Het doel van het prudentieel toezicht is met name om te waarborgen dat de onder toezichtstaande instellingen solide en financieel solvabel zijn. Het prudentieel toezicht door de Bank is risico georiënteerd wat inhoudt dat de toezichtmiddelen daar worden ingezet waar de risico's het grootst worden geacht. In het kader van het prudentieel toezicht verzamelt en beoordeelt de Bank informatie om een oordeel te vormen over de solvabiliteit en liquiditeit van de onder toezicht staande instellingen. Een belangrijke bron van informatie is de verplichte informatie die op grond van de artikelen 14 en 21 van de Landsverordening Toezicht Bank- en kredietwezen moet worden verstrekt; de zogenaamde 'Chart of Accounts (CoA) reports'. Door de Bank zijn nieuwe rapportagemodellen ontwikkeld, maar die zijn nog niet geïmplementeerd.

De Bank voert onderzoeken bij de instellingen ('on-site') uit aan de hand van de "CAMEL" methode. De afkorting van de "CAMEL" verwijst naar de volgende vijf aandachtsgebieden van de banken namelijk:

1. "Capital Adequacy" (solvabiliteit);
2. "Asset Quality" (kwaliteit van de activa);
3. "Management and Organization" (beheer en organisatie);
4. "Earnings" (winstgevendheid); en
5. "Liquidity" (liquiditeit).

Iedere kredietinstelling is op grond van artikel 15 lid 3 verplicht bij de opdracht tot het controleren van de jaarrekening respectievelijk van de periodiek bij de Bank in te dienen staten de externe accountant tevens te machtigen om:

- a. na overleg met de opdrachtgevende kredietinstelling onverwijld aan de Bank een afschrift te zenden van het accountantsrapport, van de directiebrieven en van de correspondentie die rechtstreeks betrekking heeft op de accountantsverklaring bij de jaarrekening respectievelijk van de overeenkomstig artikel 14, eerste dan wel derde lid, onderdeel a, periodiek bij de Bank in te dienen staten, indien en voor zover de Bank bij deze staten een accountantsverklaring nodig acht,
- b. na overleg met de opdrachtgevende kredietinstelling onverwijld de Bank schriftelijk op de hoogte te stellen van omstandigheden die de afgifte van een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening respectievelijk bij de Bank in te dienen staten in gevaar zouden kunnen brengen; de externe accountant doet aan de opdrachtgevende kredietinstelling een afschrift toekomen van alle door hem aan de Bank verzonden stukken,
- c. indien de Bank zulks noodzakelijk acht op de onder a en b genoemde documenten een mondelinge toelichting te geven.

Of de informatie tijdig en volledig wordt verzameld heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. **De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

Verzekeringsbedrijf

Een verzekeraar is verplicht om binnen zes maanden na afloop van elk boekjaar bij de

Bank staten in te dienen. Deze staten dienen een duidelijk beeld te geven van het door de verzekeraar gevoerde beheer en van zijn financiële toestand. Een verzekeraar doet de staten vergezeld gaan van een verklaring van een externe deskundige als bedoeld in artikel 121 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Ten bewijze dat de staten door hem zijn onderzocht of, indien het staten betreft als bedoeld in het derde lid, in zijn onderzoek zijn betrokken, waarmerkt de deskundige de staten. De verzekeraar is verplicht bij de opdracht tot het onderzoek de deskundige schriftelijk te machtigen aan de Bank onverwijld schriftelijk alle inlichtingen te verstrekken, die redelijkerwijs geacht kunnen worden nodig te zijn voor de vervulling van de aan de Bank bij of krachtens deze landsverordening opgelegde taak. De Bank doet de verzekeraar afschrift toekomen van alle ontvangen stukken. Tot het afgeven van de verklaring, bedoeld in het tweede, onderscheidenlijk derde lid, is slechts een deskundige onderscheidenlijk een actuaaris bevoegd, tegen wie de Bank bij de verzekeraar geen bezwaar heeft gemaakt.

De modellen van de staten worden voor het levensverzekeringsbedrijf en voor het schadeverzekeringsbedrijf bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, vastgesteld. Bij LB HAM van 11 maart 2010 (PB 2010 no. 9) zijn modellen van in te dienen staten voor de verzekeringsmaatschappijen vastgesteld. De verzekeraars rapporteren al jaren (sinds 1994) middels de zogenaamde 'ARAS-staten'. Bij landsbesluit houdende algemene maatregelen (lbham) van 11 maart 2010 (PB 2010 no. 9) is e.e.a. geformaliseerd. Blijkens de eerdergenoemde PB 2010, no. 9 zijn de modellen ter inzage bij de Bank gelegd.

Maatschappijen dienen jaarlijks voor 1 juli de rapportagestaten in te dienen. De ingediende documenten worden intern gecontroleerd en geanalyseerd en indien nodig wordt er gerappelleerd. Door de behandelende afdeling wordt bijgehouden welke rapportages zijn ingediend. Indien de ARAS rapportages niet tijdig worden ingediend wordt door een andere afdeling en de desbetreffende portefeuillehouder follow-up gegeven. Staten die niet van een accountantsverklaring zijn voorzien, worden niet door de Bank geaccepteerd. Een instelling die om de een of andere reden concept cijfers heeft ingediend, wordt gerappelleerd totdat de definitieve, gecontroleerde cijfers zijn ingediend. Het gebeurt doorgaans niet dat instellingen staten indienen die niet gecontroleerd zijn, wel wordt soms aan de Bank, met voldoende onderbouwing, om uitstel gevraagd voor het wat later te kunnen indienen van de cijfers.

Of de informatie tijdig en volledig wordt verzameld heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. **De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

4.1.12 Oordeelsvorming en besluitvorming

Bank- en kredietwezen.

Voor wat betreft het beheer en de organisatie van de banken, beoordeelt de Bank o.a. de volgende gebieden en voert de nodige gesprekken met management en 'key' personeelsleden:

- de organisatiestructuur;
- het beheer van de organisatie;
- de beschrijving en opzet van de administratieve organisatie;
- de maatregelen van de interne controle;
- het automatiseringssysteem;
- de mate en de effectiviteit van het toezicht zoals door de raad van toezicht wordt uitgeoefend;
- de naleving van de door de Bank vastgestelde voorschriften en rapportagerichtlijnen;
- themagericht onderzoek

Aan de hand van de winst- en verliesrekening zoals gerapporteerd in de CoA en verdere informatie beoordeelt de Bank de winstgevendheid van de banken.

De grootste aan de Bank gerapporteerde leningen worden nader beoordeeld. Ook wordt

gekeken naar de dekking door de zekerheden van de kredietenportefeuille. Verder worden het kredietbeleid, het kredietproces en de kredietprocedures van de banken beoordeeld, evenals de specifieke en algemene voorzieningen van de banken. Nagegaan wordt of deze voldoen aan de door de Bank gestelde eisen.

Volgens de opzet wordt de ontvangen informatie beoordeeld en vindt besluitvorming plaats, bijvoorbeeld ten aanzien het opvragen van nadere informatie of het uitvoeren van een on-site onderzoek. Of de beoordeling en de besluitvorming volgens deze opzet plaatsvindt, heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. **De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

Verzekeringsbedrijf

Tijdens de analyse van de staten gaat de Bank na of zij het eens is met de opgevoerde waarden. Mocht de Bank het niet eens zijn met de op de staten opgegeven waarden, dan zullen de waarden die als niet toegestaan door de Bank worden aangemerkt, in mindering op de totale activa worden gebracht. Indien dit leidt tot insolventie van de instelling dan zal de aandeelhouder dit middels kapitaalinjectie moeten aanzuiveren. Ter aanvulling op de analyses die vanuit kantoor plaatsvinden, wordt er tijdens onderzoeken ter plaatse ook aandacht besteed aan de beoordeling van de activa en verplichtingen van de verzekeraar.

Of de beoordeling en de besluitvorming volgens deze opzet plaatsvindt, heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. **De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

4.1.13 Interventies

Volgens de opzet kunnen interventies plaatsvinden, ook kan de Bank sancties opleggen. Of dit plaatsvindt, heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. **De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

4.1.14 Voorlichting

Bank- en kredietwezen.

Ter zake het bedrijfseconomisch toezicht heeft de Bank aan de algemene banken, nog andere voorschriften betreffende de bedrijfsvoering gegeven. Deze voorschriften zijn op de website van de Bank vermeld onder 'Regulatory Framework', gevolgd door 'General'. Onder 'General' zijn de algemene voorschriften die betrekking hebben op de volgende onderwerpen vermeld:

- Integrity Financial Sector
- Information management & risk analysis
- Guidelines

Hiernaast heeft de Bank voorschriften die specifiek voor de onder toezichtstaande bank- en kredietinstellingen gelden. Deze voorschriften zijn vermeld op de website onder Regulatory Framework gevolgd voor Supervision Credit Institutions en zijn als volgt gecategoriseerd:

- Admission Requirements
- Policy Memorandum
- Supervisory Regulations
- Guidelines

Aan de instellingen zijn richtlijnen verstrekt. Deze richtlijnen of guidelines zijn ook beschikbaar op de website van de Bank. Daar staan ook de toezichtslandsverordeningen. Verder wordt volgens de opzet van het toezicht de

instelling geïnformeerd over de uitkomsten van de onderzoeken door de Bank. Of dit laatste plaatsvindt, heeft de Kamer niet kunnen vaststellen. **De reden is dat de Kamer geen inzicht in relevante documenten heeft gekregen. Volgens de Bank betreft het documenten die op grond van de wet niet mogen worden verstrekt.**

Verzekeringsbedrijf

Voor het opstellen van de staten heeft de Bank een tweetal handleidingen opgesteld. Eén daarvan dient ter begeleiding hoe de staten in te vullen. De andere dient ter waardering van de in de staten op te nemen activa. **Op de vraag van de Kamer aan de Bank of deze laatste handleiding definitief is vastgesteld en aan de maatschappijen is verstrekt, heeft de Kamer geen antwoord ontvangen.**

De Bank heeft richtlijnen uitgevaardigd voor de publicatie van de Consolidated Financial Highlights (de te publiceren staten). Jaarlijks krijgen de instellingen (in april) een brief waarin ze aan de rapportageverplichting en de publicatieplicht worden herinnerd. De instelling dient de Bank schriftelijk te informeren hoe de publicatie heeft plaatsgevonden; in bepaalde gevallen wordt er een kopie van de publicatie meegestuurd of wordt de Bank verwezen naar de media waarin de publicatie heeft plaatsgevonden.

Ter ondersteuning van de financiële rapportage heeft de Bank de ARAS Valuation Guidelines opgesteld die binnenkort aan de sector zullen worden aangeboden. Voor wat betreft de invulling van de rapportage zelf is door de Bank een richtlijn opgesteld om de instellingen wegwijs te maken hoe de rapportage moet worden ingevuld.

4.1.15 (Int.) samenwerking met andere toezichthouders

In 2010 is een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten met de toezichthouders binnen het Koninkrijk (DNB, CBA en CBCS). Regelmatig vindt in dit kader tri-partite overleg plaats.

4.1.16 Output

Onder output verstaat de Kamer acties van de Bank naar aanleiding van het toezicht. Te denken is hierbij aan het opleggen van boetes en sancties. In het jaarverslag van de Bank wordt informatie gegeven over de resultaten van het toezicht. De juistheid en de volledigheid hiervan heeft de Kamer niet onderzocht.

Bank- en kredietwezen.

Curaçao is lid van de Financial Action Task Force (FATF) en de Caribbean Financial Action Task Force. De IMF, IAIS (International Association of Insurance Supervisors) en de CFATF doen periodiek onderzoeken naar het toezicht. Er is geen recente definitieve rapportage van IMF of FATF beschikbaar. **De Kamer heeft de minister van Financiën en de directie van de Bank gevraagd naar het conceptrapport van de CFATF dat recent aan de minister van Financiën is aangeboden. Een exemplaar daarvan heeft de Kamer niet ontvangen.**

In september 2011 heeft de IAIS een rapport uitgebracht naar aanleiding van de beoordeling van de naleving van regels ten aanzien van het thema "Supervisory Cooperation and Information Exchange". In paragraaf 5.3.3 zijn de uitkomsten van deze beoordeling vermeld.

4.1.17 Effecten

De bedoeling van het toezicht is dat de instellingen die onder toezicht van de Bank staan, handelen overeenkomstig de wet- en regelgeving en dat de doelstellingen van het toezicht worden gerealiseerd en dat er daardoor vertrouwen bestaat in de financiële sector. Of het vertrouwen is toegenomen of afgenomen, heeft de Kamer niet onderzocht.

4.1.18 Jaarrekening en jaarverslag

Door de Bank wordt jaarlijks tijdig een jaarverslag en jaarrekening opgesteld. Het jaarverslag wordt door de Bank gepubliceerd. In beide documenten wordt in een afzonderlijk hoofdstuk aandacht besteed aan het toezicht.

De jaarrekening wordt door de externe accountant gecontroleerd en voorzien van een accountantsverklaring. Dit houdt in dat de informatie in de jaarrekening inzake het toezicht door de externe accountant marginaal is getoetst. Dit betekent dat hij heeft nagegaan of er tegenstrijdigheid bestaat tussen deze informatie en de jaarrekening en zijn controlebevindingen.

4.1.19 Stakeholdersdialoog

Situatie tot 10 oktober 2010

Artikel 25, lid 2, van het 'oude' Bankstatuut bepaalde dat in de vergaderingen van de Raad van Commissarissen de president van de Bank desgevraagd verslag uit brengt over de algemene economische en financiële ontwikkeling van de Nederlandse Antillen en over het door de Bank gevoerde beleid, bestuur en beheer.

In artikel 27 van dezelfde landsverordening was bepaald dat de Regeringscommissaris van Landswege toezicht houdt op de handelingen der Bank en daarbij in overeenstemming met een door de Minister afgegeven algemene of bijzondere instructie handelt.

Verder had de Regeringscommissaris het recht de vergaderingen van de directie van de Bank bij te wonen en aldaar voor zoveel nodig een raadgevende stem uit te brengen. Tenslotte bepaalde artikel 27 dat de directie van de Bank gehouden is de Regeringscommissaris desgevraagd al die inlichtingen te verstrekken en daarbij boeken en bescheiden over te leggen, welke deze voor een behoorlijke uitoefening van zijn taak nodig acht.

Ten aanzien van de begroting en de verantwoording bepaalt artikel 31 van het Bankstatuut dat binnen 60 dagen na de accountantscontrole van de jaarrekening, de jaarstukken door de Raad van Commissarissen worden vastgesteld en dat een exemplaar van de jaarstukken aan de minister wordt verzonden.

Situatie na 10 oktober 2010

Artikel 24 van het 'nieuwe' Bankstatuut regelt dat de Ministers ten minste eenmaal per half jaar overleg voeren over aangelegenheden met betrekking tot de Bank. De Ministers kunnen voor dit overleg de Raad van Bestuur en/of de Raad van Commissarissen uitnodigen. De president van de Raad van Bestuur pleegt op periodieke basis, maar ten minste eenmaal per 3 maanden, overleg met de Ministers over het financieel-economisch beleid. De Bank stelt jaarlijks een verslag op over het door de Bank gevoerde financieel-economische beleid van het afgelopen jaar en stuurt deze ter kennisneming aan de Staten van de Landen.

Volgens artikel 27 van het Bankstatuut brengt de president in de vergaderingen van de Raad van Commissarissen verslag uit over de algemene economische en financiële ontwikkeling in de Landen en over het beleid en beheer van de Bank.

Op 29 november 2011 heeft de Kamer de minister van Financiën van Curaçao de volgende vragen gesteld:

- Hebben de ministers van Financiën op grond van artikel 24 van het 'nieuwe' bankstatuut:
 - Ten minste eenmaal per half jaar overleg gevoerd over aangelegenheden met betrekking tot de Bank?
 - Voor dit overleg de Raad van Bestuur en/of de Raad van Commissarissen uitgenodigd?
 - Is tijdens dat overleg gesproken over het toezicht dat door de Bank wordt

uitgeoefend en is hierbij de Raad van Bestuur en/of de Raad van Commissarissen uitgenodigd?

- Heeft de president van de Raad van Bestuur op periodieke basis, maar ten minste eenmaal per 3 maanden, overleg gepleegd met de Ministers van Financiën omtrent het financieel-economisch beleid en is daarbij ook gesproken over het toezicht dat door de Bank wordt uitgeoefend?
- Heeft de Bank in de jaren vanaf 2008 tijdig voldaan aan de verplichting zoals bedoeld in artikel 33 van de Landsverordening toezicht Verzekeringsbedrijf (PB 1990. no. 77)? Op grond van dit artikel brengt de Bank jaarlijks vóór 1 september, verslag uit aan de minister over haar werkzaamheden en bevindingen in de uitoefening van de haar bij deze landsverordening opgedragen taak.

Omdat een reactie van de minister van Financiën van Curaçao uitbleef, heeft de Kamer hem nogmaals verzocht haar te informeren. Ook de verzoeken gericht aan de secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao om een reactie van de minister, hebben niet geleid tot een reactie.

Ten aanzien van de begroting en de verantwoording bepaalt artikel 32 van het Bankstatuut dat de vergaderingen van Vermogensgerechtigden, waarbij de ministers optreden als vertegenwoordigers van de Vermogensgerechtigden, worden gehouden te Willemstad of Philipsburg. Jaarlijks wordt ten minste één vergadering gehouden (de „jaarvergadering”). De jaarvergadering wordt gehouden binnen zes maanden na afloop van het boekjaar. De agenda van de jaarvergadering vermeldt onder meer de volgende punten:

- a. jaarverslag;
- b. vaststelling van de jaarrekening;
- c. decharge van de leden van de Raad van Commissarissen;

De Kamer heeft de jaarrekening 2010 bij de directie van de Bank opgevraagd. De Bank heeft niet aan dit verzoek voldaan.

Op grond van het eerste lid van artikel 38 moet jaarlijks vóór 1 juli de jaarrekening en het financieel jaarverslag van het afgelopen boekjaar door de Raad van Bestuur worden samengesteld en, na controle door een door de Raad van Commissarissen aangewezen externe deskundige, aan de Raad van Commissarissen ter goedkeuring voorgelegd. Vervolgens moet volgens het tweede lid van hetzelfde artikel in de eerste daaropvolgende vergadering, te houden binnen 60 dagen na de in het eerste lid bedoelde controle, worden de jaarrekening en het financieel jaarverslag door de Raad van Commissarissen goedgekeurd. Tenslotte bepaalt het derde lid van artikel 38 dat de goedkeuring van de jaarrekening en het financieel jaarverslag door de Raad van Commissarissen de Raad van Bestuur strekt tot decharge voor haar handelingen gedurende het boekjaar waarop de stukken betrekking hebben, voor zover van haar handelingen uit de jaarrekening en het financieel jaarverslag blijkt en voor zover bij die goedkeuring niet anders is bepaald.

4.2 Het verstrekken van leningen en herverzekering

Verstrekken van leningen

Ten aanzien van het verstrekken van leningen door banken heeft de Kamer vragen gesteld over maatregelen binnen de Bank die moeten waarborgen dat mogelijke risicovolle leningen tijdig worden gesignaleerd en dat daar adequaat onderzoek naar wordt gedaan.

Omdat de Kamer geen antwoord op haar vragen heeft ontvangen en geen inzage in cliëntendossiers heeft gekregen, heeft de Kamer niet kunnen beoordelen of de hiervoor genoemde maatregelen van de Bank bestaan en in de praktijk werken.

Herverzekering

Ten aanzien van de solvabiliteitsmarge is in de landsverordening toezicht verzekeringsbedrijf (PB 1990, no. 77) het volgende geregeld:

AFDELING 3 Bepalingen omtrent de solvabiliteitsmarge van verzekeraars met zetel in de Nederlandse Antillen.

Artikel 36

- 1. Een verzekeraar met zetel in de Nederlandse Antillen die het levensverzekeringsbedrijf uitoefent, dient te beschikken over een solvabiliteitsmarge die tenminste vier procent van de voorziening voor verzekeringsverplichtingen aan het einde van het voorgaande boekjaar belooft, zonder dat rekening wordt gehouden met de herverzekering van deze verplichtingen.*
- 2. Een verzekeraar met zetel in de Nederlandse Antillen die het schadeverzekeringsbedrijf uitoefent, dient te beschikken over een solvabiliteitsmarge die tenminste vijftien procent van de in het voorgaande boekjaar geboekte bruto premie belooft.*
- 3. De solvabiliteitsmarge belooft evenwel tenminste een bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, voor levensverzekeraars onderscheidenlijke schadeverzekeraars vast te stellen bedrag.*
- 4. In een krachtens artikel 26, zesde lid, vast te stellen model van een staat wordt bepaald welke vermogensbestanddelen de solvabiliteitsmarge kunnen vormen, welke vermogensbestanddelen daarbij een aftrek dienen te vormen, alsmede de mate waarin en de voorwaarden waaronder een en ander geschiedt. De Bank kan tegen de waardering van de vermogensbestanddelen bezwaar maken.*
- 5. Indien een verzekeraar met zetel in de Nederlandse Antillen weet of redelijkerwijze kan voorzien dat zijn solvabiliteitsmarge niet voldoet of zal voldoen aan de eisen die daaraan krachtens het eerste tot en met derde lid zijn gesteld, doet hij hiervan terstond aan de Bank mededeling.*

In het kader van het toezicht op het verzekeringsbedrijf wordt door de Bank op grond van de landsverordening toezicht verzekeringsbedrijf beoordeeld of het bedrijf solvabel is. De verordening spreekt niet over herverzekeren. Volgens de Bank wordt wanneer er een risico bestaat, nagegaan of er voldoende kapitaal beschikbaar is om het risico af te dekken. **Op grond van de interpretatie van onderhavige landsverordening door de Bank, heeft laatstgenoemde geen informatie aan de Kamer verstrekt over concrete gevallen waarbij volgens de Bank herverzekeringen onvoldoende waren gedekt door de verzekeringsmaatschappij. De Kamer heeft ook geen inzage gekregen in onderliggende dossiers. Hierdoor heeft de Kamer niet kunnen beoordelen op welke wijze de Bank haar toezicht uitoefent om tijdig risico's te signaleren en er op toeziet dat bij de verzekeringsmaatschappijen geconstateerde risico's tijdig worden afgewikkeld.**

5 TOEZICHT OP DE BANK

5.1 Ministeriële verantwoordelijkheid

5.1.1 Systeemverantwoordelijkheid van de ministers van Financiën

De Bank is een zelfstandig bestuursorgaan; zij is niet hiërarchisch ondergeschikt aan de ministers van Financiën en opereert zelfstandig.

De ministers van Financiën zijn verantwoordelijk voor het door hen gevoerde beleid en voor de wet- en regelgeving op het terrein van de financiële sector. Naar het oordeel van de Kamer zijn de ministers van Financiën van Curaçao en Sint Maarten in dat kader verantwoordelijk voor de wet- en regelgeving en toezicht op de naleving daarvan. Dit wordt de systeemverantwoordelijkheid genoemd. De overheid draagt altijd minimaal systeemverantwoordelijkheid. Het uitgangspunt dat er zonder bevoegdheden geen

verantwoordelijkheid kan zijn, gaat in dit geval niet op.

Het toezicht uitgevoerd door de Bank valt onder de systeemverantwoordelijkheid van de minister. Dit betekent dat de aandacht van de ministers primair zou moeten uitgaan naar het functioneren van het toezichtstelsel als geheel. Om aan die verantwoordelijkheid invulling te kunnen geven, zou de minister toezicht op de Bank moeten kunnen uitoefenen. Hier is dus sprake van 'toezicht op toezicht'.

5.1.2 Bevoegdheden van de ministers van Financiën

Omdat de ministers tevens verantwoordelijk zijn voor het toezicht op het functioneren van de Bank als toezichthouder (als onderdeel van de systeemverantwoordelijkheid), is het voor de invulling van deze verantwoordelijkheid onder meer van belang dat de ministers:

- a. een toezichtvisie ontwikkelen en uitwerken in toezichtarrangementen en
- b. kunnen beschikken over instrumenten (informatie en bevoegdheden) om hun verantwoordelijkheid voor dit toezicht waar te kunnen maken.

In de toezichtvisie zouden volgens de Kamer de volgende onderwerpen aan de orde moeten komen:

- functie en definitie van toezicht;
- beschrijving van het Curaçaose model van toezicht en de taken van de Bank;
- de algemene uitgangspunten van het toezicht en de reikwijdte van de ministeriele verantwoordelijkheid.

In de thans geldende wet- en regelgeving zijn geen bepalingen opgenomen op grond waarvan de ministers van Financiën bevoegdheden worden gegeven om een toezichthoudende rol ten aanzien van het toezicht door de Bank te kunnen vervullen. Ook zijn er geen voorschriften op grond waarvan de Bank, onafhankelijk in de uitvoering van het toezicht, verantwoording over het uitoefenen van het toezicht dient af te leggen aan de ministers van Financiën.

De Kamer stelde vast dat de ministers van Financiën niet beschikken over instrumenten (informatie en bevoegdheden) om hun verantwoordelijkheid voor dit toezicht waar te kunnen maken. De Kamer merkt hierbij op dat in de situatie van vóór 10 oktober 2010 een Regeringscommissaris van Landswege toezicht hield op de handelingen van de Bank en daarbij overeenkomstig een door de Minister afgegeven algemene of bijzondere instructie handelde (artikel 27). Ook had de Regeringscommissaris het recht de vergaderingen van de directie van de Bank bij te wonen en daar voorzoveel nodig een raadgevende stem uit te brengen. Tenslotte was de directie van de Bank gehouden de Regeringscommissaris desgevraagd al die inlichtingen te verstrekken en daarbij boeken en bescheiden over te leggen, welke deze voor een behoorlijke uitoefening van zijn taak nodig acht. In de situatie na 10 oktober 2010 kent het Bankstatuut geen Regeringscommissaris. Hiermee verdween de enige bevoegdheid van de minister om inhoud te kunnen geven aan zijn systeemverantwoordelijkheid.

Op 29 november 2011 heeft de Kamer de minister van Financiën van Curaçao de volgende vragen gesteld:

- Op grond van artikel 27 van het 'oude' bankstatuut:
 - Had de minister van Financiën ten behoeve van de Regeringscommissaris een algemene of bijzondere instructie afgegeven?
 - Hoeveel vergaderingen van de directie heeft de Regeringscommissaris vanaf 2008 bijgewoond en in welke gevallen heeft hij zijn raadgevende stem uitgebracht?
 - Welke inlichtingen heeft de Regeringscommissaris vanaf 2008 gevraagd en ontvangen?

Omdat een reactie van de minister uitbleef, heeft de Kamer de minister van Financiën van Curaçao nogmaals verzocht haar te informeren. Ook de verzoeken gericht aan de secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao om een reactie van de minister, hebben niet geleid tot een reactie.

Voor zover de Kamer heeft kunnen nagaan ligt het toezicht op het functioneren van de Bank terzake van het door haar uit te voeren toezicht, momenteel volledig bij de Raad van Commissarissen; een duidelijke rol voor de ministers van Financiën is niet voorzien. Door het ministerie van Financiën worden in dat kader geen werkzaamheden verricht.

Artikel 24 van het Bankstatuut bepaalt dat de ministers ten minste eenmaal per half jaar overleg voeren over aangelegenheden met betrekking tot de Bank en dat de ministers voor dit overleg de Raad van Bestuur en/of de Raad van Commissarissen kunnen uitnodigen. Of tijdens dit overleg het toezicht van de Bank wordt besproken, hangt af van de ministers.

Begroting en verantwoording

De ministers van Financiën hebben in het kader van het reguliere begrotings- en verantwoordingsproces, met uitzondering van het als vermogensgerechtigden vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag, geen bepaalde bevoegdheden.

Het boekjaar van de Bank loopt van de eerste januari tot en met de eenendertigste december daaraanvolgende. Jaarlijks wordt vóór 1 december door de Raad van Bestuur een begroting van de Bank voor het volgende boekjaar aan de Raad van Commissarissen ter goedkeuring aangeboden. Nadat de begroting is goedgekeurd wordt zij aan de vergadering van Vermogensgerechtigden, de Ministers van Financiën en aan de Staten van de Landen ter kennisneming overgelegd.

Jaarlijks worden vóór 1 juli de jaarrekening en het financieel jaarverslag van het afgelopen boekjaar door de Raad van Bestuur samengesteld en, na controle door een door de Raad van Commissarissen aangewezen externe deskundige, aan de Raad van Commissarissen ter goedkeuring voorgelegd. In de eerste daaropvolgende vergadering, te houden binnen 60 dagen na de in het eerste lid bedoelde controle, worden de jaarrekening en het financieel jaarverslag door de Raad van Commissarissen goedgekeurd. Goedkeuring van de jaarrekening en het financieel jaarverslag door de Raad van Commissarissen strekt de Raad van Bestuur tot decharge voor haar handelingen gedurende het boekjaar waarop de stukken betrekking hebben, voor zover van haar handelingen uit de jaarrekening en het financieel jaarverslag blijkt en voor zover bij die goedkeuring niet anders is bepaald. De Raad van Commissarissen zendt de jaarrekening en het financieel jaarverslag naar de vergadering van Vermogensgerechtigden ter vaststelling. Vaststelling door de vergadering van Vermogensgerechtigden strekt tot decharge van de Raad van Commissarissen. Nadat de jaarrekening is vastgesteld wordt deze ter kennisneming gezonden aan de Ministers van Financiën en de Staten van de Landen.

De Kamer is van oordeel dat de rol van de ministers van Financiën bij de begroting beperkt is (enkel kennis nemen van de begroting). Daar staat tegenover dat na afloop van het begrotingsjaar de jaarrekening en het financieel jaarverslag ter vaststelling aan de vermogensgerechtigden worden aangeboden. Een grotere bevoegdheid van de vermogensgerechtigden bij de begroting lijkt de Kamer gerechtvaardigd.

Gezien het financiële belang van de vermogensgerechtigden bij de financiële uitkomsten van het beheer is de Kamer van oordeel dat de vermogensgerechtigden specifiek geïnformeerd moeten worden over de rechtmatige inning en besteding van de middelen door de Bank en over de vraag of het beheer en de organisatie van de Bank voldoen aan eisen van doelmatigheid.

Conclusie

Uit het onderzoek van de Kamer blijkt dat de ministers onvoldoende bevoegdheden hebben om informatie over het functioneren van de Bank te verkrijgen. De Kamer concludeert dat in zowel het oude als het nieuwe bankstatuut de systeemverantwoordelijkheid van de minister onvoldoende is onderkend. Naar het oordeel van de Kamer is dit een omissie.

Of de Regeringscommissaris in de periode tot 10 oktober 2010 voldoende blijkt heeft gegeven van zijn belangrijke rol bij het goed functioneren van de Bank, blijft voor de

Kamer onduidelijk.

De uitkomsten van het toezicht zoals dat aan de Raad van Commissarissen is opgedragen, blijven onder de huidige wet- en regelgeving 'binnenskamers' bij de Bank. Een publieke verantwoording aan de Staten over het toezicht is niet voorzien. De Kamer acht dit een ongewenste leemte.

5.2 Overige bevindingen

Stichting Spaar- en Kredietfonds Opal

Op 20 oktober 2011 heeft de Kamer inzage gevraagd in de oprichtingsstatuten, eventuele statutenwijzigingen, evenals de jaarrekening, accountantsverklaring en management letter van de accountant over de jaren 2008, 2009 en 2010 van de Stichting Spaar- en Kredietfonds Opal. De doelstellingen van de stichting zijn:

- het ten behoeve van de werknemers van de Bank van de Nederlandse Antillen (de deelnemers) beheren en administreren van spaargelden welke door de werknemers van de Bank zijn bijeengebracht
- het verstrekken van leningen aan de deelnemers.

De Bank deelde de Kamer op 21 december 2011 mee dat:

- de Bank niet zonder de toestemming van het bestuur van de stichting de gevraagde documenten ter inzage kan geven en
- de Bank voorshands van mening is dat de stichting niet onder de reikwijdte van het onderzoek door de Kamer valt. De Bank heeft de Kamer om een nadere onderbouwing gevraagd.

Onderstaande onderbouwing heeft de Kamer op 19 januari 2012 aan de president van de Bank gezonden. De Kamer stelt dat zij op grond van het eerste lid van artikel 41 van de LvARC de bevoegdheid heeft andere terzake van beheer of de organisatie uitgebrachte rapporten, memoranda, en eventueel andere stukken welke voor de beoordeling van het functioneren der vorenbedoelde lichamen van belang zijn, te vorderen. Het tweede lid van dit artikel bepaalt dat dezelfde verplichting eveneens bestaat voor instellingen en rechtspersonen, bij het beheer waarvan het geldelijk belang van het Land rechtstreeks of zijdelings is betrokken.

Volgens artikel 6 van de statuten van de Stichting Spaar- en Kredietfonds Opal is het vermogen van de stichting gevormd door:

- a. het door de oprichter tot verwezenlijking van het doel van de stichting bestemde bedrag van Ang 100,00 in contanten en
- b. de bijdragen van de deelnemers en de werkgever.

Onder de 'oprichter' en de 'werkgever' verstaat de Kamer de Bank.

Omdat de stichting is gefinancierd middels een lening van de Bank, is het tweede lid van artikel 41 van de Landsverordening Algemene Rekenkamer Curaçao van toepassing. Dit artikel bepaalt dat de gevraagde documenten aan de Kamer moeten worden overgelegd. **Een reactie van de Bank op het schrijven van de Kamer van 19 januari 2012, heeft de Kamer ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet ontvangen.**

De Stichting Opal wordt beheerst door de Bank. Zo bepaalt artikel 5 van de statuten van de stichting dat de directeur van de stichting wordt benoemd, geschorst en ontslagen door de directeur van de werkgever i.c. de Bank. Ditzelfde geldt ten aanzien van de leden van de raad van toezicht van de stichting. De Bank heeft op de website van de Bank een overzicht gepubliceerd van alle ondernemingen en instellingen die het bedrijf van een kredietinstelling op Curaçao en/of Sint Maarten mogen uitoefenen. Het overzicht is gedateerd op 23 maart 2012. Volgens het overzicht luidt de definitie van een Spaar- en kredietfonds: *'Spaar- en kredietfondsen zijn kredietinstellingen in de vorm van aan ondernemingen verbonden fondsen, meestentijds zijnde stichtingen, die primair ten doel hebben de deelnemers behulpzaam te zijn bij het sparen, al dan niet met het oog op een oudedagsuitkering of uitkering bij beëindiging van het arbeidsverband met de betrokken*

onderneming, alsmede hen kredieten te verlenen.'

Voor de Kamer onduidelijke reden is de Stichting Spaar- en Kredietfonds Opal niet opgenomen op het hiervoor genoemde overzicht.

In het kader van de LvTBK houdt de Bank ook toezicht op spaar- en kredietfondsen. Naar het oordeel van de Kamer is ten aanzien van het toezicht op de Stichting Spaar- en Kredietfonds Opal geen sprake van onafhankelijk toezicht door de Bank. **Overigens heeft de Kamer niet kunnen vaststellen of de Bank voor deze stichting het wettelijk toezichtsregime heeft gehanteerd (geen inzage in documenten vanwege de verplichting tot geheimhouding).**

5.3 Verantwoording over het toezicht door de Bank

Een toezichthouder dient zich te verantwoorden over de uitvoering van zijn wettelijke taken en de besteding van de daarmee gemoeide (publieke) middelen. Het is zowel voor het lerend vermogen van de toezichthouder als voor het afleggen van verantwoording aan de minister, politiek en samenleving van belang dat de toezichthouder inzicht heeft in de prestaties en effecten in relatie tot de toezichtdoelen.

Bij het onderzoek heeft de Kamer beoordeeld welke formele verantwoording de Bank aflegt over de prestaties en effecten van het toezicht op financiële instellingen en op de financiële sector als geheel. De formele verantwoording van de Bank is te vinden in het jaarverslag. Deze paragraaf begint met een korte beschrijving van het jaarverslag en de verantwoording.

5.3.1 Informatie in de jaarverslagen van de Bank

Het Centrale Bankstatuut voor Curaçao en Sint Maarten is onduidelijk ten aanzien van het jaarverslag; niet is gedefinieerd wat onder 'jaarverslag' moet worden verstaan. De memorie van toelichting bij het Bankstatuut geeft geen opheldering.

Volgens artikel 24 stelt de Bank jaarlijks een verslag op over het door de Bank gevoerde financieel economische beleid van het afgelopen jaar en stuurt deze ter kennisgeving aan de Staten van de Landen. Verder bepaalt artikel 27 dat de president in de vergaderingen van de Raad van Commissarissen verslag uitbrengt over de algemene economische en financiële ontwikkeling in de Landen en over het beleid en beheer van de Bank. Volgens artikel 32 vermeldt de agenda van de jaarvergadering van vermogensgerechtigden onder meer het jaarverslag. In deze vergadering brengt de president verslag uit over het afgelopen boekjaar. Artikel 32 is het enige waar het woord 'jaarverslag' is vermeld. Met uitzondering van de artikelen 24 en 27 wordt in alle andere artikelen het woord 'jaarverslag' voorafgegaan door het woord 'financieel'; dus financieel jaarverslag.

De verslagen zoals bedoeld in de artikelen 24 en 27 handelen over het door de Bank gevoerde financieel economische beleid en over de algemene economische en financiële ontwikkeling in de Landen en over het beleid en beheer van de Bank.

In geen enkel artikel is aangegeven dat ook verslag moet worden uitgebracht over het gevoerde toezicht. Overigens sluit artikel 27 niet uit dat hierover wordt gerapporteerd.

In de jaarverslagen van de Bank is informatie opgenomen over de uitvoering van het toezicht op de verschillende sectoren. Naast de hieronder vermelde cijfermatige informatie gaat het jaarverslag ook in op ontwikkelingen binnen de verschillende beleidsterreinen.

Algemene Rekenkamer Curaçao

Activiteiten van de Bank	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Toezicht op het bank- en kredietwezen								
Aantal on-site examinations (risk-based)	49	22	12	18	8			
Full scope examinations	3	7	10					
waarvan bij lokale banken	2	3			7			
bij 'specialized credit unions	1	2			2			
bij een specialized credit institution		1						
bij een savings and creditfund		1						
Limited review bij een specialized credit institution	1							
Targeted examinations	3							
waarvan bij een branche van een buitenlandse bank	1							
bij een consolidated international bank	1							
bij een money remitter	1							
Aantal quick-scan examinations	13	6			*			
waarvan bij coupon credit institution	8							
bij andere	4				1			
bij credit union	1							
Aantal special assignments (grotendeels gerelateerd aan AML/CTF)	28	11	2					
waarvan bij nonconsolidated international banks	19							
bij consolidated international banks	8							
bij lokale bank	1							
aantal follow-up reviews	1							
afgegeven vergunning		3		3	5			
ingetrokken vergunningen	1	2						
ontvangen verzoeken voor ontheffing 'to provide consumer credit to the public'	8	2		5				
hiervan toegekend	1							
Toezicht op het verzekeringswezen								
Een risk-based supervision approach is in ontwikkeling								
Aantal on-site examinations	14	10						
waarvan bij life insurance companies	7							
bij general insurance companies	6							
bij funeral insurance companies	1							
aantal AML-examinations								
		bij de meeste bedrijven						
Toezicht op verleners van beheersdiensten								
Aantal providers met vergunning	92	90	86	86				
Aantal providers met ontheffing	65	56	53	51				
Aantal onderzochte entiteiten (risk-based)	34	31	12	15				
waarvan onsite onderzoeken	19	21	12	15				
Management meetings (geïntroduceerd in 2009)	15	10						
Aantal meetings bij de Bank	65							
waarvan met trust service providers	30							
Toezicht op beleggingsinstellingen en administrateurs								
Aantal institutions and administrators	34	32	27	25	25			
Aantal bezoeken bij institutions and administrators	15							
Aantal on-site examinations		1	4	4				
Aantal management meetings		2						
Toezicht op effectenbeurzen								
Aantal meetings	4	nvt						
Toezicht op integriteitsaspecten financiële sector								

Algemene Rekenkamer Curaçao

Activiteiten van de Bank	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
Aantal registraties in het Integrity Sector Register (afgerond)	3000	2800	2500	2500				
Aantal uitgevoerde integrity-tests	327	463	486	283				
voor de bankindustrie	125	180	131	174				
voor de trust en investment sector	102	162	269	88				
voor de institutional investor sector	100	121	86	21				
in behandeling genomen door de Integrity Commission of the Bank	10	20	15	9				
Resultaten:								
Negatief advies	4	3	3	9				
Ontvangen informatie verzoeken	25	14	29	26				
Aantal geregistreerde incidenten die de integriteit ondergraven	67	44	63	43				
Intern gemeld	25	9	37	9				
Extern gemeld	42	35	26	34				
Door de bank gegeven waarschuwingen				3				
Toezicht op IT aspecten binnen de financiële sector								
IT-onderzoeken	13	16	14	7	**			
waarvan bij commerciële banken	1	2	7	4				
bij verzekeringsmaatschappijen	2	2	2	2				
bij trustkantoren	8	2						
bij credit unions		10	3					
bij pensioenfondsen	1							
bij internationale financiële instellingen	1							
bij andere			2					

* 2006: alle kleine credit unions; ** 2006: alle banken

In het jaarverslag is geen jaarrekening opgenomen. Door de Bank wordt een afzonderlijke jaarrekening opgesteld. In de jaarrekening wordt onder de Algemene Beschouwingen informatie gegeven over:

- Economie
- Beleidsterreinen van de bank (monetair beleid, kapitaalverkeer, wet- en regelgeving, onderzoek in het kader van het toezicht, marktgedrag, integriteit financiële sector e.d.)
- Automatisering
- Huisvesting
- Personeel en organisatie
- Resultaat

De informatie in de jaarrekening is beknopter dan in het jaarverslag.

Op de website van de Bank is geen (beknopte) jaarrekening opgenomen.

5.3.2 De uitkomsten van het onderzoek dat is uitgevoerd door het International Monetary Fund (IMF)

Naar aanleiding van onderzoek door het IMF in 2003 heeft het IMF in februari 2004 een rapport opgesteld. Dit rapport bestaat uit twee delen, namelijk:

Deel I: Review of Financial Sector Regulation and Supervision

Deel II: Detailed Assessment of Observance of Standards and Codes

Het IMF heeft onderzoek gedaan naar:

- het toezicht op de banken. Hierbij is getoetst aan de Basel Core Principles (BCP)
- het toezicht op het verzekeringsbedrijf en pensioenfondsen. Hierbij is getoetst aan de 18 Core Principles van de International Association of Insurance Supervisors (IAIS)
- de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Hierbij is getoetst aan de 40 aanbevelingen tegen witwassen (1990) en de 9 speciale aanbevelingen tegen financiering van terrorisme (2001/2002) van de Financial Action Task Force (FATF).

Volgens het rapport van het IMF voldoet het toezicht door de Bank op de banken grotendeels aan de grote meerderheid van de Basel Core Principles. Twee van de 25 BCP's worden in belangrijke mate niet nageleefd. Het betreft de BCP 8 en 16.

Principle 8 – Credit risk: Supervisors must be satisfied that banks have a credit risk management process that takes into account the risk profile of the institution, with prudent policies and processes to identify, measure, monitor and control credit risk (including counterparty risk). This would include the granting of loans and making of investments, the evaluation of the quality of such loans and investments, and the ongoing management of the loan and investment portfolios.

Principle 16 - Interest rate risk: Supervisors must be satisfied that banks have effective systems in place to identify, measure, monitor and control interest rate risk in the banking book, including a well defined strategy that has been approved by the Board and implemented by senior management; these should be appropriate to the size and complexity of such risk.

Om na te kunnen gaan of de kwaliteit van het toezicht ten opzichte van het rapport uit 2004 is gewijzigd, heeft de Kamer de minister van Financiën gevraagd om een afschrift van het conceptrapport dat recentelijk door de Caribbean Financial Action Taskforce aan de minister was aangeboden. **Ondanks herhaaldelijke verzoeken heeft de minister niet gereageerd op het verzoek van de Kamer.** Als gevolg hiervan heeft de Kamer geen kennis kunnen nemen over de huidige stand van zaken en heeft de Kamer daar ook geen oordeel over kunnen vormen.

Ten aanzien van het verzekeringstoezicht concludeerde het IMF in 2004 dat het toezicht in overeenstemming of grotendeels in overeenstemming is met de grote meerderheid van de International Association of Insurance Supervisors (IAIS) Core Principles, en dat het toezichthoudend personeel van hoge kwaliteit is.

Volgens hetzelfde rapport van het IMF is in het algemeen het juridisch en institutioneel kader van de AML / CFT uitgebreid en goed ontworpen. Van de 40 aanbevelingen zijn er twee die in belangrijke mate niet worden nageleefd. Het betreft de aanbevelingen 25 (voorkomen van het onwettig gebruik van 'shell-corporations') en 27 (administratieve regels van andere beroepsgroepen die met contant geld omgaan). Van de 8 speciale aanbevelingen is er één die in belangrijke mate niet wordt nageleefd (aanbeveling 8). Nummer 8 beveelt aan om er voor zorg te dragen dat in het bijzonder non-profit organisaties niet misbruikt kunnen worden voor het financieren van terrorisme.

5.3.3 De uitkomsten van de beoordeling dat is uitgevoerd door de International Association of Insurance Supervisors (IAIS)

Op 23 september 2011 heeft de International Association of Insurance Supervisors (IAIS) een rapport uitgebracht naar aanleiding van een uitgevoerd 'Thematic Self Assessment and Peer Review'. De basis voor het rapport was een door de Bank ingevulde vragenlijst. De beoordeling had betrekking op het thema "Supervisory Cooperation and Information Exchange". Nagegaan werd of 6 relevante 'Insurance Core Principles' (ICP) door de Bank werden nageleefd. De uitkomsten van de beoordeling was dat 3 ICP's volledig werden nageleefd, 2 ICP's grotendeels en 1 gedeeltelijk.

6 REGELS TEN AANZIEN VAN SAMENLOOP VAN FUNCTIES BUITEN DE BANK, WAARAAN DE DIRECTEUR, DE DIRECTIELEDEN EN DE MEDEWERKERS ZICH MOETEN HOUDEN

In het kader van de integriteit heeft de president van de Bank op 31 oktober 2010 tijdens een toespraak aangegeven dat directieleden van de Bank moeten afzien van activiteiten die zouden kunnen leiden tot belangenverstrengeling.

Het was de bedoeling van de Kamer om na te gaan of wordt gehandeld in overeenstemming met de voorschriften die de Bank hiervoor heeft uitgevaardigd.

De Kamer heeft op 31 januari 2012 inzage gekregen in:

- het Reglement voor de Raad van Commissarissen en de Directie van de BNA,
- de Incompatibiliteitsregeling Bank van de Nederlandse Antillen,
- het Besluit Beroepsregels voor Toezichtfunctionarissen van de Bank van Curaçao en Sint Maarten en
- de Arbeidsvoorwaarden personeel Bank van de Nederlandse Antillen zoals die gelden voor het gehele personeel van de Bank.

Ondanks herhaaldelijke verzoeken van de Kamer om voor nadere bestudering een afschrift van deze documenten te ontvangen, heeft de Bank, zonder opgaaf van redenen, nog niet aan dit verzoek voldaan. Overigens merkt de Kamer nog op dat voorafgaand aan het ter inzage leggen van de documenten, de Bank de Kamer heeft meegedeeld dat dit documenten betroffen die niet geheim zijn. Of is gehandeld overeenkomstig de eigen voorschriften ten aanzien van het verstrekken van leningen en de samenloop van functies, heeft de Kamer daardoor niet kunnen vaststellen.

7 PENSIOENVERZEKERING PRESIDENT

De president van de Bank en de andere directeuren hebben dezelfde pensioenregeling als alle andere personeelsleden. Er bestaat geen verplichting om het pensioen te verzekeren bij het ambtenarenpensioenfonds van Curaçao (APC). De bijdrage van de Bank in de afdracht van de premies is maximaal die volgens de regeling van het APC.

De president van de Bank heeft zijn pensioenvoorziening ondergebracht in een stichting. Ten tijde van het schrijven van dit rapport was, volgens een opgave van de Kamer van Koophandel Curaçao, de samenstelling van het bestuur van de stichting als volgt:

- voorzitter: de president van de Bank
- penningmeester: een voormalig voorzitter van de Raad van Commissarissen van de Bank.
- bestuurslid: een adjunct-directeur van de Bank

Het onderzoek van de Kamer was er onder meer op gericht om na te gaan of stortingen in het pensioenfonds van de president van de Bank tot stand zijn gekomen zonder dat de functie van president van de Bank daarbij een rol heeft gespeeld.

Voor zover de Kamer, op basis van haar getoonde documenten, heeft kunnen nagaan:

- Is de president van de Bank geen rekeninghouder bij de Banco di Caribe en is hij dat ook nooit geweest,
- Is een personeelslid van de Bank betrokken bij het bedrijf dat een lening van US\$ 400.000 aan de President heeft verstrekt. Inmiddels is deze lening terugbetaald. De ontvangst en de terugbetaling hebben plaatsgevonden via een bankrekening van ET Pensioenen / de heer E.D. Tromp. Volgens de Kamer is hier sprake van vermogensbeheer in de privésfeer van de President van de Bank.

8 OBLIGATIELENING AQUALECTRA

De obligatielening

Door Aqualectra is de uitgifte van een obligatielening aangekondigd in een prospectus. Daaruit blijkt dat Integrated Utility Holding N.V. ("Aqualectra") voornemens is een obligatielening uit te schrijven tot een bedrag van Ang 240,000,000 (Tranche 1a); IUH NV wil Ang 240 miljoen in contanten ontvangen. Deze lening is een onderdeel van een totale uitgifte van maximaal of Ang 833,000,000 (2009-2015). De lening heeft een looptijd van 30 jaar. Volgens het prospectus heeft Aqualectra de Bank van de Nederlandse Antillen aangesteld als de Agent. De Kamer heeft begrepen dat door de Bank geen 'agency-overeenkomst' met Aqualectra is gesloten.

Volgens het prospectus bedraagt het rentepercentage 80% van het laatst officieel door de bank gepubliceerde (wettelijke) rentepercentage op de eerste dag van de betreffende renteperiode. Hier aan zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- De berekende rente zal gedurende de looptijd liggen tussen 4% and 6%;
- Wanneer het berekende rentepercentage lager of gelijk is aan 4%, dan zal het percentage 4% bedragen
- Wanneer het berekende rentepercentage hoger of gelijk is aan 6%, dan zal het percentage 6% bedragen Op 18 december 2009 heeft de Bank de uitgifte van de obligatielening en de voorwaarden openbaar aangekondigd.

De inschrijving door het algemene publiek vond plaats op 22 december 2009.

Op 23 december 2009 stuurt de Bank een faxbericht met de resultaten van de inschrijving naar de lokale commerciële banken en investeerders. Volgens de Bank heeft zij voor een bedrag van Ang 300.045.000 inschrijvingen ontvangen tegen een uitgiftekoers variërend van 79,6% en 100%. Aqualectra heeft volgens mededeling besloten alle inschrijvingen tegen een prijs van 79,6% en hoger te accepteren. Dit leverde een opbrengst in contanten op van Ang 238.800.000 en een schuld van Ang 300.045.000. De lage uitgiftekoers van rond 80% werd veroorzaakt door het aangeboden rentepercentage, dat kennelijk door de investeerders als te laag werd bevonden. Bovenstaande betekent dat Aqualectra Ang 300.045.000 moet terugbetalen aan de investeerders.

Een rentepercentage dat lager is dan elders op de markt kan worden verkregen, drukt de uitgiftekoers. Ter illustratie het volgende voorbeeld. In dit voorbeeld is uitgegaan van een investeerder die een renteopbrengst wenst van 8% op zijn investering. Hij is bereid om Ang 1.000,00 te investeren wanneer hij daar jaarlijks een vergoeding ontvangt van Ang 80,00 (of meer). Wanneer hem een vergoeding van 8% over het nominale bedrag wordt toegezegd (in de prospectus) dan is hij bereid om maximaal Ang 1.000,00 te investeren (zijnde het nominale bedrag van de investering/lening). In het geval hem in plaats van 8% slechts 6% wordt beloofd, dan is hij niet bereid om Ang 1.000,00 te investeren; de vergoeding die hij hiervoor ontvangt bedraagt immers niet Ang 80,00, maar Ang 60,00. Wel is hij bereid om een lager bedrag te investeren, namelijk Ang 750,00. De vergoeding die hij ontvangt bedraagt 6% van nominaal Ang 1.000,00 (= Ang 60,00). Zijn vergoeding, uitgedrukt in een % van de investering bedraagt $60:750 \times 100\% = 8\%$. Voor de geldnemer bedraagt de opbrengst in contanten Ang 750,00, terwijl hij wel een schuldbekentenis (de obligatie) van Ang 1.000,00 heeft afgegeven en derhalve een schuld heeft van Ang 1.000,00.

De bevoegdheid van de bank om als agent voor Aqualectra op te treden

Volgens het oude bankstatuut is de Bank volgens artikel 13 voorts bevoegd de volgende werkzaamheden te verrichten:

1. het afgeven van wisselbrieven en cheques alsmede het voldoen aan schriftelijke of telegrafische betalingsopdrachten.
2. het ontvangen van gelden in bewaring, deposito of rekening-courant
3. het kopen en verkopen van:
 - a. wissels geaccepteerd door een in de Nederlandse Antillen gevestigde bank en schatkistpapier ten laste van het Land, met geen langere resterende looptijd dan zes maanden, alsmede het disconteren daarvan
 - b. munten en muntmateriaal
 - c. obligaties, uitgegeven door in de Nederlandse Antillen gevestigde publiekrechtelijke en privaatrechtelijke rechtspersonen
 - d. schuldbrieven, waarvan de rente en aflossing door het Land worden gegarandeerd
 - e. vorderingen onder hypothecair verband van onroerende goederen gelegen in de Nederlandse Antillen
4. het in bewaring nemen van munten, muntmateriaal of geldswaardige papieren
5. het verstrekken van voorschotten bij wijze van belening of in rekening-courant op onderpand van waardepapieren, vorderingen, goederen, celen, munten en muntmateriaal.

6. het afgeven van garanties binnen de uitoefening van haar taak.
7. het beleggen van haar vreemde valuta in buitenlands overheidspapier, in bankaccepten of in schuldbewijzen van buitenlandse banken dan wel het afgeven in deposito van haar vreemde valuta aan buitenlandse banken.
8. andere werkzaamheden bij of krachtens landsverordening aan de Bank opgedragen.

Het optreden als agent bij de uitgifte van een obligatielening ten behoeve van een naamloze vennootschap is niet in het bankstatuut opgenomen.

Op de vraag van de Kamer op grond van welke bepaling uit het Bankstatuut de Bank heeft opgetreden als 'agent' heeft de Kamer geen antwoord ontvangen. Evenmin heeft de Kamer antwoord ontvangen op de vraag welke vergoeding de Bank heeft ontvangen voor haar werkzaamheden. Als gevolg hiervan blijft onzekerheid bestaan over de rechtmatigheid van de bemoeienis van de Bank bij het aantrekken van de obligatielening voor Aqualectra.

9 FINANCIËEL BEHEER BANK

De begrippen financieel en materieel beheer kunnen als volgt worden toegelicht.

Het *financieel beheer* heeft betrekking op het verrichten van financiële transacties. Financieel beheer houdt tevens in dat de financiële transacties in een begroting worden geraamd, dat de werkelijke transacties worden vastgelegd in een administratie en dat na afloop van het jaar een financiële verantwoording wordt opgesteld.

Het *materieel beheer* heeft betrekking op het beheer van roerende en onroerende goederen nadat zij besteld en ontvangen zijn. Materieel beheer houdt tevens in dat van bepaalde goederen inventarisadministraties worden bijgehouden en dat over het beheer verantwoording wordt afgelegd.

Aandeelhouders en andere belanghebbenden eisen tegenwoordig transparantie. Organisaties moeten daarom steeds meer door middel van een mededeling aantonen dat zij 'in control' zijn. Het betreft een 'certificaat' betreffende de kwaliteit van de bedrijfsvoering en geeft daarmee antwoord op de vraag in hoeverre het management voldoende greep heeft op de bedrijfsprocessen.

Een mededeling over de bedrijfsvoering impliceert een verklaring van de hoogste leiding dat zij van oordeel is dat zij 'in control' is. 'In Control' kan gedefinieerd worden als 'de wijze van sturen, beheersen en toezicht houden, gericht op een effectieve en efficiënte realisatie van strategische en operationele doelstellingen evenals het hierover op een open wijze communiceren en verantwoording afleggen ten behoeve van belanghebbenden'. In een mededeling over de bedrijfsvoering kan worden verwezen naar een set van normen waaraan de mate van beheersing getoetst is. Tevens worden in de mededeling de aangetroffen tekortkomingen ten aanzien van de beheersing en de in de processen opgenomen interne controlemaatregelen, de oorzaken ervan en de voorgenomen maatregelen om de knelpunten op te lossen, opgenomen.

In de jaarrekening en het jaarverslag van de Bank wordt onvoldoende informatie verstrekt over de bedrijfsvoering en ontbreekt een mededeling over de bedrijfsvoering zoals hiervoor is beschreven.

Bevindingen van de Interne Audit Dienst (IAD) over de bedrijfsvoering

De Kamer stelde aan de hand van auditrapporten van de IAD vast dat zij verschillende onderzoeken heeft verricht op het terrein van de bedrijfsvoering. Zo heeft de dienst vanaf 2008 onder andere aandacht geschonken aan:

- het proces van het beheren, repareren en onderhouden van de bezittingen van de Bank (quick-scan);
- het proces van het bewaren van gelden en effecten in consignatie (quick-scan);
- het proces van het organiseren van en bemiddeling bij overheidsfinancieringen (quick-scan);
- de door de afdeling administratie verrichte interne controlewerkzaamheden;

Algemene Rekenkamer Curaçao

- het bijkantoor Bonaire (quick-scan);
- het proces van integriteitshandhaving van de Bank (quick-scan);
- operationele en financiële bevindingen betreffende invalscntrole kas/kluis;
- het proces van budgettering en kostenbeheersing;
- het proces van verzorging van interne en externe post;
- het bijkantoor op Sint Maarten (quick-scan);
- het proces van wagenparkbeheer;
- het applicatiesysteem Unit Y (IT-audit);
- software-licenties (compliance audit);
- het proces van budgettering en kostenbeheersing (follow-up review);
- de processen van het museum (quick-scan);
- het proces van verzorging van interne en externe post (follow-up review);
- het proces van wagenparkbeheer (follow-up review);
- software-licenties (follow-up review);

Voor het jaar 2010 waren door de IAD 22 processen en applicaties geselecteerd om te worden onderzocht. Slechts ten aanzien van twee geplande onderzoeken heeft de Kamer inzage gekregen in de rapportage van de IAD.

Bevindingen van de externe accountant over de bedrijfsvoering

In september 2010 heeft de externe accountant van de Bank in zijn management-letter onder andere de volgende bevindingen bij het management onder de aandacht gebracht:

- de sub-administratie debiteuren-, crediteuren- en materiële vaste activa niet aansloten op het grootboek.
- de debiteurenadministratie betreffende vorderingen op personeel en tussenrekeningen opgeschoond dienden te worden. Omdat de administratie niet volledig was bijgewerkt konden geen saldobestemmingen aan personeel worden verstuurd.
- een formele financieringsovereenkomst tussen de Bank en de Stichting voorziening ziektekosten personeel ontbrak.

De reactie van het management ten aanzien van het eerste en het tweede onderwerp was dat vóór 10 oktober 2010 het financieel beheer zal zijn verbeterd. Ten aanzien van het derde punt deelde het management mee dat eerst een aangepaste actuariële berekening zal worden opgesteld (met als streefdatum 10 oktober 2010).

Eerder rapporteerde de externe accountant onder andere over de volgende onderwerpen:

De Interne Audit Dienst (IAD)

De interne controle afdeling IAD rapporteert rechtstreeks aan de directie, terwijl er geen directe lijn is met de RvC en het audit committee. De IAD onderzoekt periodiek de bedrijfsvoering en interne controles van een gedeelte van de operaties van de Bank. Er is voor gekozen om de IAD niet te betrekken bij een aantal afdelingen waaronder de afdeling Bureau Financiële Zaken (BFZ), verantwoordelijk voor onder andere personeelszaken.

De externe accountant onderkent het risico dat de IAD niet onafhankelijk is en dat een belangrijk deel van de kosten buiten het gezichtsveld van de IAD blijft.

Volgens het management zijn de rapporten van de IAD voor de RvC beschikbaar en wanneer de RvC het wil kan zij rechtstreeks overleggen met de IAD. In het kader van de jaarrekeningcontrole worden de personeelskosten van de directie gecontroleerd door het hoofd van de IAD en de partner van de controlerende externe accountant.

Kwartaalrapportages

De externe accountant heeft geen opdracht om zekerheid te geven bij de toekomstgerichte informatie in de kwartaalrapportages. Het management is van oordeel dat, gezien de betrokkenheid van de directie en de RvC bij het opstellen van de

begroting en de ervaring van de directie met prognoses, het niet noodzakelijk is de prognoses door de externe accountant te laten beoordelen.

De Kamer was voornemens om na te gaan of de eerder door de externe accountant gemelde bevindingen inmiddels hebben geleid tot verbetering. Daartoe heeft de Kamer op 13 februari 2012 een eerste gesprek gehad met de accountant. Zowel de Kamer als de accountant hebben de directie van de Bank gevraagd om de accountant toestemming te verlenen om aan het onderzoek van de Kamer volledige medewerking te verlenen. **Ondanks de toezegging van de directie van de Bank om de externe accountant toestemming te geven om volledig mee te werken aan het onderzoek van de Kamer, heeft de directie, voor zover de Kamer dat heeft kunnen vaststellen, deze toezegging niet geëffectueerd.**

10 BESTUURLIJKE REACTIE EN NAWOORD ALGEMENE REKENKAMER

10.1 Reactie van de Bank

In het kader van de procedure van Hoor en Wederhoor heeft de Algemene Rekenkamer Curaçao de directie van de Bank op 9 juli 2012 het conceptrapport Toezicht Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten voor commentaar aangeboden. Aan de directie is gevraagd om binnen twee weken te reageren op het conceptrapport.

Tijdens een informeel overleg op 12 juli 2012 bij de Bank is het conceptrapport weliswaar aan de orde gekomen, maar niet inhoudelijk besproken. De Kamer heeft dit mondelinge overleg beschouwd als een eerste reactie binnen het proces van Hoor en Wederhoor. In een brief van 29 augustus 2012 heeft de Kamer de directie van de Bank hiervan op de hoogte gebracht.

Zowel voor de Bank als voor de Kamer, heeft de Kamer rekening gehouden met de vakantieperiode. De Bank heeft echter vanaf 12 juli 2012 meerdere keren toegezegd om alle door de Kamer gevraagde, maar nog niet ontvangen informatie, alsnog aan de Kamer ter beschikking te stellen. Deze toezegging is de Bank niet nagekomen. Uiteindelijk heeft de Kamer de directie van de Bank op 5 september 2012 schriftelijk nog 1 week gegund om te reageren op het conceptrapport.

10.2 Nawoord Algemene Rekenkamer

De Kamer betreurt het dat de Bank niet formeel op het conceptrapport heeft gereageerd.

Informatieverstrekking door de Bank

De wetgeving ten aanzien van het verstrekken van informatie aan de Kamer is wat de Kamer betreft duidelijk genoeg. De Kamer heeft geen begrip voor de kennelijke weigering van de Bank om, ondanks meerdere toezeggingen, niet-geheime informatie aan de Kamer te verstrekken en de externe accountant van de Bank toestemming te geven om aan het onderzoek van de Kamer zijn medewerking te verlenen. De Kamer is van mening dat de directie van de Bank hiermee een verkeerd signaal afgeeft, aangezien hiermee bestaande vraagtekens binnen het operationele gebeuren van de Bank niet worden weggenomen.

Obligatielening Aqualectra

Ondanks dat de Kamer recentelijk kennis heeft genomen van documenten met betrekking tot onder andere de obligatielening Aqualectra heeft de Kamer niet zelfstandig kunnen vaststellen:

- hoeveel tijd de banken effectief werd gegund om zich voor de obligatielening in te schrijven,
- hoeveel belangstellenden voor de obligatielening zich bij de Bank hebben gemeld,
- tegen welke rentevergoeding zij bereid waren om te investeren in de obligaties van Aqualectra,
- hoe de uitgifteprijs van 79,6% tot stand is gekomen,

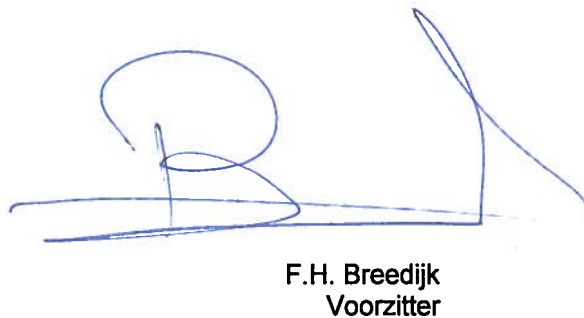
Algemene Rekenkamer Curaçao

- of er aanvullende afspraken tussen Aqualectra en de Bank zijn gemaakt ten aanzien van de (vroegtijdige) terugbetaling.

De Kamer merkt nog op dat ten aanzien van de uitgifteprijs (79,6% in plaats van 100%) en de hoofdsom (Ang 300 miljoen in plaats van Ang 240 miljoen) is afgeweken van de prospectus.

K.E. Ersilia RA
Secretaris

F.H. Breedijk
Voorzitter

Organisatorische randvoorwaarden voor goed toezicht door de Bank

	Onderwerp	Aspecten	Opzet akkoord?	Bestaan vastgesteld?
FUNCTIONEREN VAN HET TOEZICHT	Organisatie	• Onafhankelijkheid en functiescheiding (beleid, regelgeving, uitvoering en advies)	Ja	Nee
		• Structuur	Ja	Nee
		• Deskundigheid personeel	Onbekend	Nee
		• Integriteit en onpartijdigheid	Ja	Nee
		• Kwaliteitsborging	Ja	Nee
		• Planning en controle	Ja	Nee
Opzet van het toezicht	<ul style="list-style-type: none"> • Toezichtbeleid en meerjarig kader • Jaarplan • Risico- en marktanalyse • Beoordelingscriteria 	Nee	Nee	
		Onbekend	Nvt	
		Ja	Nee	
		Ja	Gedeeltelijk	
Uitvoering van toezicht	<ul style="list-style-type: none"> • Informatieverzameling • Oordeelsvorming/besluitvorming • Interventies • Voorlichting • (Int.) samenwerking met andere toezichthouders 	Ja	Nee	
		Ja	Nee	
		Ja	Nee	
		Ja	Ja	
		Ja	Nee	
Toezichtproduct	<ul style="list-style-type: none"> • Output • Effecten 	Niet onderzocht	Nvt	
		Niet onderzocht	Nvt	
Publieke verantwoording	<ul style="list-style-type: none"> • Jaarverslag • stakeholdersdialog 	Ja	Ja	
		Onbekend	Nee	

Organisatorische randvoorwaarden voor de ministeriële verantwoordelijkheid

	Onderwerp	Aspecten	Opzet akkoord?	Bestaan vastgesteld?
MINISTERIELE VERANTWOORDELIJKHEID	Ministeriële verantwoordelijkheid	• Beleidsverantwoordelijkheid	Nvt	Nvt
		• Invulling systeemverantwoordelijkheid	Nee	Nee
		• Bevoegdheden	Nee	Nee
	Toezicht minister	<ul style="list-style-type: none"> • Toezichtvisie • Monitoring en informatieverzameling • Oordeelsvorming • Interventies 	Nee	Nee
			Nee	Nee
			Nee	Nee
			Nee	Nee
Verantwoording minister	<ul style="list-style-type: none"> • Verantwoording departementaal jaarverslag • Publicatie oordeel minister 	Nee	Nee	
		Nee	Nee	